

UDKAST

Forslag til

Lov om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund¹
(Geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning,
udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer)

§ 1

I lov om anvendelse af Danmarks undergrund, jf. lovbekendtgørelse nr. 1533 af 16. december 2019, som ændret ved § 8 i lov nr. 833 af 12. maj 2021, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 2, indsættes efter nr. 2 som nyt nummer:

»3) lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer,«.

Nr. 3-4 bliver herefter nr. 4-5.

2. I § 1 a, nr. 1 og 3, indsættes efter »omfattet af denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

3. I § 2, 3. pkt., ændres »2 og 3« til: »2-4«.

4. Efter kapitel 6 a indsættes:

»Kapitel 6 b

*Geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning,
udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer*

§ 23 x. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer. Ministeren kan herunder fastsætte regler om følgende:

1) Hvilke områder der kan meddeles tilladelse i.

---

¹ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/31/EF af 23. april 2009 om geologisk lagring af kuldioxid og om ændring af Rådets direktiv 85/337/EØF, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF, 2001/80/EF, 2008/1/EF og forordning (EF) nr. 1013/2006, EU-Tidende 2009, nr. L 140, side 114, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, EU-Tidende 2012, nr. L 26, side 1.

UDKAST

- 2) Ansøgning om tilladelse, herunder krav til oplysninger i ansøgning.
- 3) Meddelelse af tilladelse, herunder vilkår for tilladelsen.
- 4) Offentliggørelse af oplysninger om meddelte tilladelser, herunder projektbeskrivelse og om CO₂-lagringslokalitet.
- 5) Revurdering, ajourføring og tilbagekaldelse af tilladelse.

Stk. 2. Før udstedelse af regler efter stk. 1, nr. 1, forelægger klima-, energi- og forsyningsministeren for et af Folketinget nedsat udvalg, hvilke områder der agtes at kunne meddeles tilladelse i.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om betaling af gebyr ved ansøgning om tilladelse efter regler udstedt i medfør af stk. 1.«.

5. I § 24, ændres »§ 1, stk. 2, nr. 3« til: »§ 1, stk. 2, nr. 4«.

6. I § 24 a, stk. 1, indsættes efter »omfattet af denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

7. I § 24 c, stk. 1, indsættes efter »omfattet af denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

8. I § 24 d, stk. 1, 1. pkt., ændres »eller 24« til: », 24 eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

9. I § 24 e, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »omfattet af denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

10. I 24 e, stk. 3, indsættes efter »omfattet af denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

11. I § 24 e, stk. 6, indsættes efter »tilladelser«: »meddelt efter denne lov eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

12. I § 24 f, 1. pkt., indsættes efter »omfattet af denne lov«: » eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

13. I § 25, stk. 3, indsættes efter »denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

14. I § 27, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

UDKAST

15. I § 28 a, stk. 1, 1. pkt. og stk. 3, indsættes efter »efter denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

16. I § 29, stk. 1, indsættes efter »En tilladelse«: »i henhold til denne lov eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

17. I § 29, stk. 3, indsættes efter »denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

18. I § 29 a, stk. 1, ændres »eller en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding« til: », en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding eller en tilladelse til lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer«.

19. I § 29 a, stk. 5, ændres »eller en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding« til: », en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding eller en tilladelse til lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer«.

20. I § 30, stk. 1, indsættes efter »denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

21. I § 31, indsættes efter »en tilladelse«: »omfattet af denne lov eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

22. I § 32, 1. pkt., indsættes efter »en tilladelse«: »omfattet af denne lov eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

23. I § 32 a, stk. 1, ændres »23 eller 28« til: »23, 28 eller regler udstedt i medfør af § 23 x« og efter »omfattet af denne lov« indsættes: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

24. I § 33, indsættes efter »denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

UDKAST

25. I § 34, *stk. 2*, indsættes efter »denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

26. I § 35, ændres »tilladelse« til: »en tilladelse omfattet af denne lov eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

27. I § 36, *stk. 3*, indsættes efter »de af loven«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

28. I § 37 ændres »loven« til: »denne lov eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

29. I § 37 *a*, *stk. 2*, indsættes efter »denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

30. I § 37 *a*, *stk. 3*, ændres »og 28, hvis afgørelserne« til: », 28 eller tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, hvis afgørelserne eller tilladelsen«.

31. I § 37 *a*, *stk. 5*, ændres »og 28« til: », 28 eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2022.

UDKAST

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Lovforslagets hovedpunkt

2.1. Hjemmel til at fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer

2.1.1. Gældende ret

2.1.2. Klima-, energi- og forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3. Konsekvenser for FN's verdensmål

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

4.1. Samfundsøkonomiske og statsfinansielle konsekvenser

4.2. Indtægter fra refusion og gebyrer

4.3. Implementeringskonsekvenser for det offentlige

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

7. Klimamæssige konsekvenser

7.1. Nationale konsekvenser

7.2. Globale konsekvenser

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

9. Forholdet til EU-retten

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Lovforslaget skal bidrage til at understøtte dele af formålet med lov om klima nr. 965 af 26. juni 2020 (herefter klimaloven) ved at etablere en særskilt tilladelsesordning for geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer. Klimalovens formål er bl.a., at Danmark skal reducere udledningen af drivhusgasser i 2030 med 70 pct. i forhold til niveauet i 1990, og blive et klimaneutralt samfund senest i 2050 med Parisaftalens målsætning om at begrænse den globale temperaturstigning til 1,5 grader celsius for øje.

FN's klimapanel (herefter IPCC), Det Internationale Energiagentur (herefter IEA) og Klimarådet fastslår, at fangst og lagring af CO₂ er et centralt virkemiddel for at afbøde klimaforandringerne og mindske CO₂ udledninger.

Regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti har bl.a. på den baggrund indgået aftale om fremtiden for olie- og gasindvinding i Nordsøen den 3. december 2020 (herefter Nordsøaftalen), hvori det bl.a. blev besluttet, at afsætte en pulje til støtte for udviklings- og demonstrationsprojekter for CO₂-lagring i Nordsøen. Derudover har regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Alternativet i juni 2021 indgået Principaftale om en køreplan for lagring af CO₂, der indeholder en række principper for lagring af CO₂ i Danmark. Køreplanen er samtidig første del af regeringens samlede strategi for fangst, transport og lagring af CO₂ i Danmark og vil dermed senere blive fulgt op af en køreplan for fangst og transport. Aftalen skaber grundlag for sikker og miljømæssig forsvarlig lagring af CO₂ i undergrunden, og at Danmark skal kunne importere og eksportere CO₂. Endelig igangsætter aftalen en række undersøgelser af nye lagringslokaliteter i Danmark. Initiativerne i Nordsøaftalen og Principaftale om en køreplan for lagring af CO₂ udgør tilsammen væsentlige forudsætninger for, at geologisk lagring af CO₂ kan ske allerede fra 2025.

Formålet med lovforslaget er at fremme forskning og udviklingen for at forberede sikker og miljømæssig forsvarlig lagring af CO₂, som er vigtig for, at geologisk lagring af CO₂ kan ske allerede fra 2025 for at bidrage til realiseringen af 70 pct.-målet og derved afbøde klimaforandringerne.

De gældende regler om geologisk lagring af CO₂ findes i lov om anvendelse af Danmarks undergrund, jf. lovbekendtgørelse nr. 1533 af 16. december

UDKAST

2019 med senere ændringer (herefter undergrundsloven) og i bekendtgørelse nr. 1425 af 30. november 2016 om geologisk lagring af CO₂ m.v. (herefter CCS-bekendtgørelsen), der i vidt omfang er indført som led i implementeringen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/31/EF om geologisk lagring af kuldioxid med senere ændringer (herefter CCS-direktivet). CCS-direktivet finder anvendelse på geologisk lagring af CO₂ med undtagelse af geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, jf. CCS-direktivets artikel 2, stk. 2.

Ved den danske implementering af CCS-direktivet i undergrundsloven og CCS-bekendtgørelsen valgte Danmark ikke at sondre mellem geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer og øvrig geologisk lagring af CO₂. Undergrundsloven indeholder derfor ikke i dag særskilte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Det foreslås med lovforslaget, at der indføres en tilsvarende sondring i undergrundsloven som den der følger af CCS-direktivet ved at etablere en mindre omfattende tilladelsesordning for geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer for at fremme den nødvendige forskning og udvikling inden for geologisk lagring af CO₂.

Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at forudsige alle de forskellige typer af aktiviteter om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, der kan komme i fremtiden. Da det er et nyt område, hvor det forventes at der løbende kommer ny viden og nye erfaringer, er det derfor også vigtigt at reguleringen kan rumme muligheder for at håndtere disse, og at reguleringen kan tilpasses i forhold til fremtidige behov. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet finder det derfor hensigtsmæssigt, at den fremtidige regulering om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer kan fastsættes ved bekendtgørelse.

Det foreslås derfor, at der indføres en bemyndigelse til klima-, energi- og forsyningsministeren til at kunne etablere en særskilt tilladelsesordning for geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer. Dermed vil disse

aktiviteter ikke længere er omfattet af det samme regelsæt som øvrig geologisk lagring af CO₂, hvilket giver mulighed for en mindre omfattende procedure, end den der kræves efter de gældende regler i undergrundsloven for øvrig geologisk lagring af CO₂. Der vil med den særskilte tilladelsesordning kunne tages højde for de forskelligartede aktiviteter formål, størrelse og karakter, og de betingelser og vilkår der stilles, vil i højere grad kunne matche den konkrete aktivitet, der ansøges om tilladelse til. Det forventes, at ministeren vil bemyndige Energistyrelsen til at meddele tilladelse til geologisk lagring af CO₂ med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer.

Derudover foreslås med lovforslaget en række konsekvensændringer i de relevante fællesbestemmelser i undergrundslovens kapitel 7 a - 10 for at sikre, at bestemmelser om f.eks. teknisk og finansiel kapacitet, naturbeskyttelse m.v., ligeledes finder anvendelse ved tilladelser, der meddeles efter regler, der udstedes i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i § 23 x.

Lovforslagets samlede ændringer har den konsekvens, at langt størstedelen af fællesbestemmelserne i undergrundslovens kapitel 7 a - 10, også vil finde anvendelse for den foreslåede nye tilladelsesordning.

2. Lovforslagets hovedpunkt

2.1. Hjemmel til at fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer

2.1.1. Gældende ret

Undergrundsloven indeholder ikke i dag særskilte regler for aktiviteter om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

De gældende regler om geologisk lagring af CO₂ fremgår af bl.a. undergrundslovens kapitel 6 om anden anvendelse og kapitel 6 a om særlige bestemmelser om geologisk lagring og rørført transport af CO₂. Derudover indeholder CCS-bekendtgørelsen regler om f.eks. ansøgning, udstedelse af tilladelser, drift af CO₂-lagringslokaliteten, tilsyn, lukning af CO₂-lagringslokaliteten m.v.

Reglerne i undergrundslovens kapitel 6 og 6 a er i vidt omfang indført ved lov nr. 541 af 30. maj 2011 om anvendelse af Danmarks undergrund som

UDKAST

led i implementeringen af CCS-direktivet. CCS-direktivet er derudover implementeret i CCS-bekendtgørelsen. CCS-direktivet finder anvendelse på geologisk lagring af CO₂ med undtagelse af geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, jf. CCS-direktivets artikel 2, stk. 2.

Det er op til hver enkelt medlemsstat at beslutte, om man vil tillade lagring af CO₂, jf. CCS-direktivets betragtning nr. 19 og artikel 4, stk. 1.

Ved den danske implementering af CCS-direktivet i undergrundsloven og CCS-bekendtgørelsen valgte Danmark ikke at sondre mellem geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer og øvrig geologisk lagring af CO₂.

Undergrundsloven indeholder derudover en række fællesbestemmelser, der gælder for godkendelser og tilladelser i henhold til loven.

Der fremgår bl.a. af undergrundslovens kapitel 7 a generelle krav for tilladelser udstedt i medfør af undergrundsloven om f.eks. teknisk og finansiel kapacitet, udpegning og godkendelse af operatører, forsikring, sikkerhedsstillelse og opdeling af tilladelser.

Undergrundslovens kapitel 8 indeholder bl.a. hjemmel til at føre tilsyn med tilladelser meddelt i medfør af undergrundsloven.

Undergrundslovens kapitel 9 indeholder bl.a. bestemmelser om krav til vurdering af projekter på havområdet og deres virkninger på internationale naturbeskyttelsesområder og prioriterede naturtyper eller arter, forud for at der kan meddeles tilladelse eller godkendelse til projektet. En række bestemmelser i kapitel 9 gennemfører dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet) og Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1970 om beskyttelse af vilde fugle (fuglebeskyttelsesdirektivet). Nærmere regler herom er på Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets område fastsat i bekendtgørelse nr. 434 af 2. maj 2017 om konsekvensvurdering vedrørende internationale beskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved forundersøgelser, efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore (Offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen). Bestemmelserne skal sikre gunstig bevaringsstatus i de internationale naturbeskyttelsesområder, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, jf. bekendtgørelse nr. 1595 af 6.

december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

2.1.2. Klima-, energi- og forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med klimaloven forpligtede Danmark sig bl.a. til at reducere udledningen af drivhusgasser i 2030 med 70 pct. i forhold til niveauet i 1990, og til at blive et klimaneutralt samfund senest i 2050.

IPCC vurderer f.eks., at fangst og lagring af CO₂ er nødvendig for at kunne opnå Parisaftalens målsætninger. IPCC, IEA og Klimarådet har desuden fastslået, at fangst og lagring af CO₂ er et centralt virkemiddel for at afbøde klimaforandringerne og mindske CO₂ udledninger.

De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (herefter GEUS) vurderer, at der er gode muligheder for at lagre CO₂ i den danske undergrund. Lagring af CO₂ i undergrunden kan eksempelvis finde sted i egnede geologiske strukturer herunder reservoirer og formationer i undergrunden som f.eks. sandstensreservoirer. Reservoirerne skal udgøre et lagringskompleks opbygget af f.eks. stratigrafiske eller strukturelle fælder i undergrunden, således at den injicerede CO₂ forbliver i reservoiret i undergrunden. Lagringskomplekset skal omfatte en forsegling af reservoiret og udgøres af en impermeabel formation som f.eks. lersten, der kan hindre CO₂ i at migrere vertikalt imod havbunden. Når der sker geologisk lagring af CO₂ i undergrunden er det principielt den samme teknologi, som der benyttes ved lagring af naturgas i undergrunden.

Med Nordsøaftalen blev der afsat en pulje til støtte til udviklings- og demonstrationsprojekter for lagring CO₂ i Nordsøen, og der blev med Principaftale om en køreplan for lagring af CO₂ fra juni 2021 igangsat en række forskellige tiltag for at skabe grundlag for sikker og miljømæssig forsvarlig lagring af CO₂ i undergrunden. Tilsammen udgør Nordsøaftale og Principaftalen grundlæggende tiltag, der skal fremme udvikling af sikker geologisk lagring af CO₂ allerede fra 2025.

For at fremme forskningen og udviklingen af sikker og miljømæssig forsvarlig lagring af CO₂, foreslår Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, at der indføres en særskilt tilladelsesprocedure for geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling og afprøvning af nye produkter og processer. Dermed vil disse aktiviteter ikke længere er omfattet af det samme regelsæt som øvrig geologisk lagring af CO₂, og der

UDKAST

gives mulighed for, at der kan indføres en mindre omfattende tilladelsesprocedure for geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling og afprøvning af nye produkter og processer, end den der kræves efter de gældende regler i undergrundsloven for øvrig geologisk lagring af CO₂.

Med den nye tilladelsesordning kan der i højere grad tages højde for de forskelligeartede aktiviteter formål, størrelse og karakter, og de betingelser og vilkår der stilles kan matche den konkrete aktivitet, der ansøges om tilladelse til.

Selvom disse aktiviteter objektivt set kan synes forbundet med mindre risiko end fuld skala lagringsprojekter, er det Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at denne type af lagring ligeledes bør blive underlagt en formaliseret tilladelses- og miljøvurderingsproces. Påvirkningerne på miljø og natur af forsknings- og udviklingsprojekter adskiller sig ikke nødvendigvis fra fuldskala geologisk lagring. En tilladelsesordning sikrer, at der er foretaget de nødvendige undersøgelser og passende foranstaltninger. Desuden betyder det, at offentligheden får indsigt i projekterne.

Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at forudsige alle de forskellige typer af aktiviteter om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, der kan komme i fremtiden i takt med at der opnås ny viden og nye erfaringer. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet finder det derfor hensigtsmæssigt, at den fremtidige regulering om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer kan fastsættes ved bekendtgørelse.

Derudover foreslås der med lovforslaget foretaget en række konsekvensændringer i relevante fællesbestemmelser i undergrundsloven for at sikre, at bestemmelserne om f.eks. teknisk og finansiell kapacitet, naturbeskyttelse m.v., tillige finder anvendelse ved tilladelser, der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i § 23 x.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil ikke kunne meddele tilladelse efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i § 23 x, der er i strid med havplanen eller i strid med et forslag til havplan eller ændringer af havplanen, der er offentliggjort af erhvervsministeren, jf. § 14, stk. 1, i lov om maritim fysisk planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 400 af den 6. april 2020.

Herudover vil klima-, energi- og forsyningsministeren være bundet af reglerne i lov om havstrategi, jf. lovbekendtgørelse nr. 1161 af 25. november 2019, som omfatter danske havområder, herunder havbund og undergrund, på søterritoriet og i de eksklusive økonomiske zoner. Loven har til formål at fastlægge rammerne for de foranstaltninger, der skal gennemføres for at opnå eller opretholde god miljøtilstand i havets økosystemer, og muliggøre en bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer. Med hjemmel i loven udstedes havstrategier, der bl.a. indeholder miljømål og indsatsprogrammer. I henhold til lovens § 18 er statslige, regionale og kommunale myndigheder ved udøvelse af beføjelser i medfør af lovgivningen bundet af fastsatte miljø-mål og indsatsprogrammer.

3. Konsekvenser for FN's verdensmål

Lovforslaget vurderes ikke i sig selv at have konsekvenser for FN's verdensmål.

Lovforslaget bemyndiger klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer. Lovforslaget vil således, såfremt bemyndigelsen udnyttes, bidrage til at fremme udviklingen af sikker og miljømæssig forsvarlig lagring af CO₂ i undergrunden. Lovforslaget understøtter dermed, såfremt bemyndigelsen udnyttes, Danmarks grønne omstilling, og vejen mod 70 pct. reduktionsmålet i 2030, og målet om klimaneutralitet i 2050.

Dette vurderes at være væsentligt og relevant i forhold til verdensmål 13: Klimainsats, og vurderes at understøtte opfyldelse af delmål 13.2: Tiltag mod klimaforandringer skal integreres i nationale politikker, strategier og planlægning samt opfyldelse af delmål 13.2.1, der skal bidrage til at fremme udviklingen mod et klimaneutralt samfund.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget indeholder en bemyndigelse, der ikke i sig selv vil have økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for det offentlige.

Med lovforslaget foreslås, at klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at kunne fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Omfanget af de økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenserne vil afhænge af, hvordan de nærmere regler udformes i en bekendtgørelse.

4.1. Samfundsøkonomiske og statsfinansielle konsekvenser

Det skønnes, at den foreslåede tilladelsesordning kan medføre en ansøgning hvert andet år (dvs. i gennemsnit ca. 0,5 ansøgning om året). De samfundsøkonomiske effekter heraf er vanskelige at kvantificere, dog skønnes de samfundsmæssige effekter at blive meget små.

4.2. Indtægter fra refusion og gebyrer

Da det skønnes, at den foreslåede tilladelsesordning kan medføre en ansøgning hvert andet år (dvs. i gennemsnit ca. 0,5 ansøgning om året) forventes det, at kunne medføre en indtægt i forbindelse med modtagelse af ansøgning om tilladelse, samt refusion i forbindelse med Energistyrelsens sagsbehandling, herunder tilsyn m.v.

4.3. Implementeringskonsekvenser for det offentlige

Det skønnes, at den foreslåede tilladelsesordning alene vil medføre et begrænset behov for administration og tilsyn grundet det forventede lave antal ansøgninger.

Den foreslåede tilladelsesordning forventes i øvrigt ikke at have øvrige administrative og IT-relaterede omstillings- eller driftskonsekvenser, og der vil ikke være behov for IT-mæssig udvikling eller ændring af eksisterende systemer.

Ordningen forventes herudover heller ikke at have implementeringskonsekvenser for det offentlige, herunder for kommuner og regioner.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget indeholder en bemyndigelse, der ikke i sig selv vil have økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Med lovforslaget foreslås, at klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at kunne fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Omfanget af de økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet vil afhænge af, hvordan de nærmere regler udformes i en bekendtgørelse samt de konkrete projekter, der ansøges om tilladelse til.

Det vurderes, at en ansøger til en tilladelse om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer vil skulle afholde visse administrative omkostninger. De administrative omkostninger vil relatere sig til udarbejdelse af ansøgningsmateriale i forbindelse med en ansøgning om tilladelse, samt opfølgning ift. f.eks. vilkår fastsat i tilladelsen m.v.

For så vidt angår de økonomiske konsekvenser forventes det, at ansøgere skal betale et engangsgebyr ved ansøgning. Beløbet foreslås fastsat ved en ændring af bekendtgørelse nr. 419 af 2. juni 2005 om betaling af gebyrer i forbindelse med visse tilladelser efter lov om anvendelse af Danmarks undergrund (gebyrbekendtgørelsen).

Herudover forventes det at indehavere af tilladelser i henhold til regler udstedt i medfør af den foreslåede nye § 23 x skal betale udgifter ved myndighedernes sagsbehandling af ansøgning om tilladelser eller godkendelser, meddelelse af tilladelser og godkendelser samt det løbende myndighedstilsyn, mv. Det forventes, at der vil blive foretaget en ændring af bekendtgørelse nr. 661 af 1. juni 2018 om refusion af udgifter ved myndighedernes sagsbehandling i forbindelse med kulbrinte aktiviteter m.v. (refusionsbekendtgørelsen), således at den udvides til at også omfatte geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

I forhold til overholdelse af de fem principper for agil erhvervsrettet regulering kan de først vurderes ved udstedelse af en bekendtgørelsen.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget indeholder en bemyndigelse, der ikke i sig selv vil have klimamæssige konsekvenser.

Med lovforslaget foreslås, at klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at kunne fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Såfremt bemyndigelsen udmøntes vurderes bekendtgørelsen at have en begrænset positiv klimaeffekt i form af reducerede CO₂ udledninger til atmo-

sfæren forbundet med injektion og geologisk lagring af CO₂ i undergrunden henholdsvis nationalt og globalt. Klimaeffekten vil være en mindske lse af udledningen af CO₂ til atmosfæren på op til 100.000 kilotons pr. projekt.

7.1. Nationale konsekvenser

Ved vurderingen af de klimamæssige konsekvenser af bekendtgørelsen, vurderes effekten på de nationale udledninger at ville ske som en mulig reduktion af de nationale udledninger forbundet med injektion og geologisk lagring af CO₂, som vil have positive nationale klimamæssige konsekvenser. Den positive klimaeffekt og indvirkning på klimaet anses for at være en vigtig del i reduktionen af CO₂-udledningen og dermed indfrielsen af de klimapolitiske mål og klimaaftalen for energi og industri 2020. Effekten vurderes dog begrænset for de konkrete projekter, da mængden af CO₂ lagret i undergrunden ved aktiviteter om geologisk lagring af CO₂ med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, ikke overstiger lagring af 100 kilotons CO₂ pr. projekt.

7.2. Globale konsekvenser

Bekendtgørelsen vurderes at kunne have begrænset positiv global klimaeffekt.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget indeholder en bemyndigelse, som ikke i sig selv vil have positive eller negative konsekvenser for miljø- eller natur.

Den foreslåede bemyndigelse indebærer, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Hvis ministeren vælger at udnytte bemyndigelsen vil det medføre, at der efter bekendtgørelsen kan meddeles tilladelse til aktiviteter, der kan have miljø- og naturmæssige konsekvenser i de berørte områder.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 21. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet (miljøvurderingsdirektivet) indeholder bl.a. krav om, at planer og programmer, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet, underkastes en miljøvurdering, inden de vedtages eller udstedes. Generel lovgivning kan være omfattet af direktivets planbegreb og dermed, såfremt direktivets øvrige betingelser er opfyldt, kravet om forudgående miljøvurdering. I den forbindelse bemærkes, at lovforslaget ikke er omfattet af kravet om strategisk miljøvurdering,

UDKAST

da den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse ikke i sig selv fastsætter bindende regler. Den udmøntende bekendtgørelse vil i nødvendigt omfang blive miljøvurderet.

Det følger endvidere af habitatdirektivets § 6, stk. 3, at planer og programmer, der kan medføre væsentlige påvirkninger på udpegningsgrundlaget i Natura 2000-områder, skal underkastes en konsekvensvurdering. Der vil derfor, hvis ministeren vælger at udmønte bemyndigelsen i en bekendtgørelse, i nødvendigt omfang, skulle foretages en væsentlighedsvurdering ift. kravene i habitatdirektivet. Hvis denne viser, at planen (bekendtgørelsen) kan medføre væsentlige påvirkninger, skal der udarbejdes en konsekvensvurdering af planen, før bekendtgørelsen kan udstedes.

Hvis planen eller programmet (bekendtgørelsen) forventes at få væsentlige påvirkninger på miljøet i et andet land, skal der også foretages en høring af de berørte lande, jf. konventionen af 25. februar 1991 om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne (Espoo-konventionen).

Dertil kommer, at de konkrete projekter skal vurderes efter kravene i naturbeskyttelsesdirektiverne, (habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet), som på Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets områder er gennemført i bl.a. undergrundsloven og offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen. Herunder skal også artsbeskyttelsesreglerne sikres iagttaget og overholdt. Projekterne skal ikke kun vurderes isoleret set ved habitatvurdering, men også ses sammen med andre projekter, der påvirker det pågældende område (kumulative miljøpåvirkninger). Det bemærkes, at en tilladelse til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer skal ses i samspil med andre godkendelsesbestemmelser i undergrundsloven. For eksempel, vil en dybdeboring kræve en godkendelse efter undergrundslovens § 28, stk. 1. Dybdeboringer er omfattet af bilag 2, nr. 2 d, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2011/92 af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet). VVM direktivet er i dansk ret hovedsageligt gennemført ved lov om miljøvurdering af planer og af konkrete projekter (VVM), jf. lovbekendtgørelse nr. 973 af 25. juni 2020 (miljøvurderingsloven) med senere ændringer. Hvis der skal foretages en dybdeboring, skal projektet i første omgang screenes, og hvis projektet kan forventes at få væsentlige konsekvenser for miljøet, skal der efter reglerne i miljøvurderingsloven gennemføres en miljøvurdering før projektet kan godkendes.

UDKAST

Endvidere bemærkes, at hvis den geologiske lagring af CO₂ foretages i eksisterende olie- og gas anlæg, og aktiviteten udgør en væsentlig ændring ift. den godkendelse som olie-gas anlægget (indvindingsvirksomheden) har efter undergrundslovens § 10, stk. 2, jf. undergrundslovens § 10, stk. 3, så skal ændringen vurderes efter miljøvurderingslovens bilag 2, nr. 13 a), hvilket kan medføre at ændringen i første omgang skal screenes, og hvis projektet kan forventes at få væsentlige konsekvenser for miljøet, skal der efter reglerne i miljøvurderingsloven gennemføres en miljøvurdering før projektet kan godkendes.

Miljøpåvirkningerne af den konkrete CO₂ lagringsaktivitet kan bl.a. stamme fra geofysiske og geotekniske undersøgelser i området såsom f.eks. seismiske undersøgelser, etablering af anlæg samt fra øget trafik i form af øget skibstrafik, skibstransport af CO₂, helikopteraktivitet o. lign. Disse aktiviteter vil kunne have miljø- og naturmæssige konsekvenser i form af øget undervandsstøj og påvirkning af havbunden ligesom der vil kunne forekomme udledninger i forbindelse med etablering af brønde. Hvis den geologiske lagring af CO₂ foretages i eksisterende olie- og gas anlæg vil der kunne forekomme reduceret miljøpåvirkning. Afhængig af den konkrete aktivitet vil miljøpåvirkningerne kunne være enten lokale eller have mere langtrækkende påvirkninger. Det kan ikke udelukkes at nogle aktiviteter, særligt aktiviteter offshore, kan have grænseoverskridende miljøpåvirkninger, f.eks. ift. undervandsstøj ved f.eks. geofysiske undersøgelser. Såfremt der ved konkrete aktiviteter kan være grænseoverskridende miljøpåvirkninger skal aktiviteten behandles efter reglerne om grænseoverskridende miljøpåvirkninger i Espoo-konventionen og i givet fald miljøvurderingsloven, jf. ovenfor. Ved etablering af anlæg på land kan miljøpåvirkningerne ydermere stamme fra etablering af anlæg og injektionsboringer såfremt eksisterende anlæg ikke benyttes, øget trafik i form af øget lastvogns- og/eller togtransport samt rørledningstransport af CO₂ o. lign.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet er miljømyndighed på havet.

Det bemærkes, at det er Miljøstyrelsen eller kommunerne, afhængig af hvem der er bygherre, der er ansvarlig miljømyndighed for konkrete CO₂-lagringsprojekter på land, herunder vurdering ift. naturbeskyttelsesdirektiverne og givet fald miljøvurderingsloven, jf. ovenfor.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder EU-retlige aspekter, da geologisk lagring af CO₂ er reguleret i CCS-direktivet.

UDKAST

Det er op til hver enkelt medlemsstat at beslutte, om man vil tillade geologisk lagring af CO₂, jf. CCS-direktivets betragtning nr. 19 og artikel 4, stk. 1.

CCS-direktivet finder anvendelse på geologisk lagring af CO₂ med undtagelse af geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, jf. CCS-direktivets artikel 2, stk. 2.

Ved den danske implementering af CCS-direktivet i undergrundsloven og CCS-bekendtgørelsen valgte Danmark ikke at sondre mellem geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer og øvrig geologisk lagring af CO₂.

Med lovforslaget foreslås, at Danmark indfører en tilsvarende sondring i undergrundsloven som den der fremgår af CCS-direktivet.

Lovforslaget indeholder elementer, der ændrer på den danske implementering af CCS-direktivet.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 1. november til den 30. november været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.: Aalborg Portland A/S, Advokatrådet – Advokatsamfundet, Ankenævnet på Energiområdet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdstilsynet, Beredskabsstyrelsen, Beskæftigelsesministeriet, Biofos A/S, CO-industri, Concito, Dana Petroleum Denmark B.V., Danish Cable Protection Committee, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening, Danske Rederier, Dansk Sportsdykker Forbund, Danmarks Sportsfiskerforbund, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi (Aarhus Universitet), Danmarks Tekniske Universitet (DTU), Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Affaldsforening, Dansk Biogas, Dansk Byggeri, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvarme, Shell/DCC Energi, Danske Maritime, Danske Regioner, Dansk Industri, Danoil, Debra – Energibranchen, De frie Energiselskaber, Dong Oil Pipe, Drivkraft Danmark, Energiklagenævnet, Energinet, Evida, E.ON Danmark A/S, Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI), Forsyningstilsynet, Forsvarskommandoen, Forsvarsministeriet, Friluftsrådet, FSR danske revisorer, Geodatastyrelsen, Greenpeace, Grønlands Selvstyre, HOFOR A/S, Indenrigs- og Boligministeriet, INEOS E&P (Petroleum) Denmark ApS, INEOS E&P (Norge) Petroleum DK AS, In-force, Ingeniørforeningen i Danmark (IDA), Justitsministeriet, KL (Kommunernes Landsforening), Kulturministeriet, Kystdirektoratet, Landsfor-

UDKAST

eningen Levende Hav, Landbrug & Fødevarer, Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Miljø- og Fødevareklagenævnet, Naturstyrelsen, NEAS Energy A/S, NGF Nature Energy, NOAH Energi og Klima, Nogat B. V., Nordsøfonden, Nordstream AG, Nordstream 2 AG, Noreco Olie-og Gasudvinding Danmark B.V., Offshore Center Danmark, Offshoreenergy.dk, Olie Gas Danmark, ONE-Dyas Denmark ApS, Petrogas E&P UK Limited, Rambøll, Reel Energi Oplysning, Sikkerhedsstyrelsen, Skatteministeriet, Slots- og Kulturstyrelsen, Statsministeriet, Swedegas, Søfartsstyrelsen, TotalEnergies, Transportministeriet, Udenrigsministeriet, Verdens Skove, Wintershall Noordzee B.V., Wintershall DEA International GmbH, WWF og Ørsted.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget indeholder en bemyndigelse, der ikke i sig selv vil have økonomiske konsekvenser for det offentlige. Omfanget af de økonomiske konsekvenser vil afhænge af, hvordan de nærmere regler udformes i en bekendtgørelse.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget indeholder en bemyndigelse, der ikke i sig selv vil have implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner. Det skønnes, at den foreslåede tillægsordning, såfremt den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse udmøntes alene vil medføre et begrænset behov for administration og tilsyn grundet det forventede lave antal ansøgninger (i gennemsnit ca. 0,5 ansøgning om året).

UDKAST

Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	<p>Lovforslaget indeholder en bemyndigelse, der ikke i sig selv vil have økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.</p> <p>Omfanget af de økonomiske konsekvenser for erhvervslivet vil afhænge af, hvordan de nærmere regler udformes i en bekendtgørelse samt de konkrete projekter der ansøges om tilladelse til.</p>
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	<p>Lovforslaget indeholder en bemyndigelse, der ikke i sig selv vil have administrative konsekvenser for erhvervslivet.</p> <p>Omfanget af de administrative konsekvenser for erhvervslivet vil afhænge af, hvordan de nærmere regler udformes i en bekendtgørelse samt de konkrete projekter der ansøges om tilladelse til.</p>
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	<p>Lovforslaget indeholder en bemyndigelse, der ikke i sig selv vil have klimamæssige konsekvenser.</p> <p>Såfremt bemyndigelsen udnyttes vurderes bekendtgørelsen at have en begrænset positiv klimæffekt i form af reducerede CO₂ udledninger til atmosfæren forbundet med injektion og geologisk lagring af CO₂ i undergrunden henholdsvis globalt og nationale.</p>	Ingen

UDKAST

<p>Miljø- og naturmæssige konsekvenser</p>	<p>Ingen</p>	<p>Lovforslaget indeholder en bemyndigelse, som ikke i sig selv vil have negative konsekvenser for miljø og natur.</p> <p>Hvis bemyndigelsen udnyttes vil dette medføre, at der efter bekendtgørelsen kan meddeles tilladelse til aktiviteter, der kan have miljø- og naturmæssige konsekvenser.</p>
<p>Forholdet til EU-retten</p>	<p>Lovforslaget indeholder elementer, der ændrer på den danske implementering af dele af direktiv 2009/31 (CCS-direktivet).</p>	
<p>Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)</p>	<p>Ja</p>	<p>Nej</p> <p>X</p>

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår undergrundslovens § 1, stk. 2, nr. 2, at loven bl.a. finder anvendelse på anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding af råstoffer.

Undergrundslovens § 1, stk. 2 sikrer, at der kan finde en prioritering sted af de formål, hvortil undergrunden kan anvendes.

Reglerne i undergrundsloven om anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding af råstoffer fremgår bl.a. af lovens kapitel 6 om anden anvendelse.

Undergrundslovens kapitel 6 om anden anvendelse kan f.eks. finde anvendelse på lagring af naturgas i hulrum i salthorste eller porøse sandstenslag, underjordiske vandkraftanlæg m.v. Den gældende § 1, stk. 2, nr. 2, tager højde for, at visse geologiske formationer i den danske undergrund vil kunne udnyttes til andre formål end indvinding af råstoffer, herunder energiråstoffer. Det er ikke altid muligt på forhånd at angive, hvad undergrunden vil kunne anvendes til, og opremsningen af anvendelsesmuligheder i den gældende § 1, stk. 2, nr. 2, er derfor ikke udtømmende. Der kan således heller ikke opstilles generelle vilkår for anden anvendelse af undergrunden. Der er i medfør af undergrundslovens § 23 i årenes løb meddelt tilladelse til bl.a. forundersøgelser med henblik på anlæg af hulrum (kaverner) i salthorste til oplagring af trykluft til brug for luftmagasinkraftværk og til lagring af naturgas i et sandstenslag i en geologisk struktur i undergrunden ved Stenlille på Sjælland. Bestemmelsen omfatter imidlertid ikke sædvanlig nedgravede tankanlæg til oplagring af olie o. lign., nedsivningsanlæg af gængse jordvarmeanlæg samt øvrige typer af anlæg, hvortil de øverste jordlag udnyttes.

UDKAST

Undergrundslovens kapitel 6 a indeholder alene særlige bestemmelser om geologisk lagring og rørført transport af CO₂. Kapitlet finder alene anvendelse ved geologisk lagring og rørført transport af CO₂.

Det følger af den foreslåede nye § 1, stk. 2, nr. 3, at undergrundsløven vil finde anvendelse på lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Den foreslåede indsættelse af en ny § 1, stk. 2, nr. 3, i undergrundsløven, vil medføre, at lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, ikke længere vil være omfattet af den gældende § 1, stk. 2, nr. 2 om anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding af råstoffer.

Den foreslåede indsættelse vil ikke medføre en udvidelse af undergrundsløvens anvendelsesområde, men er en konsekvens af, at der med forslaget om indførelse af en bemyndigelsesbestemmelse i den foreslåede nye § 23 x, jf. lovforslagets § 1, nr. 4, foreslås indført særskilte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Den foreslåede nye bestemmelse vil have den konsekvens, at lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, ikke længere vil være omfattet af samme regelsæt, i undergrundsløvens kapitel 6 og 6 a, som øvrig geologisk lagring af CO₂.

Nr. 3-4 bliver herefter nr. 4-5.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 4.

Til nr. 2

Det fremgår af undergrundsløvens § 1 a, nr. 1, at en operatør er defineret som den, som i henhold til en tilladelse omfattet af denne lov udfører aktiviteter på vegne af rettighedshaveren eller sole-risk-aktiviteter på vegne af nogle af deltagerne i en tilladelse.

I undergrundsløvens § 1 a, nr. 3, defineres en rettighedshaver som den eller dem, som deltager i en tilladelse omfattet af denne lov. En rettighedshaver

UDKAST

kan bestå af en eller flere fysiske eller juridiske personer i forening herunder bevillingshavere og bistandsydere.

Det følger af den foreslåede ændring af § 1 a, nr. 1 og 3, i undergrundsloven, at der efter ”omfattet af denne lov” indsættes ”eller regler udstedt i medfør af § 23 x”.

Den foreslåede ændring af definitionen af operatør og rettighedshaver skal ses i sammenhæng med lovforslagets forslag om indsættelse af en ny bemyndigelsesbestemmelse i undergrundslovens § 23 x, hvorefter klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, jf. lovforslagets § 1, nr. 4.

De foreslåede ændringer vil medføre, at det i lovens definitioner af henholdsvis operatør og rettighedshaver præciseres, at det ikke kun vil være alle tilladelser omfattet af undergrundsloven men også tilladelser omfattet af regler udstedt i medfør af den foreslåede nye § 23 x, der vil være omfattet af definitionerne.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 4.

Til nr. 3

Det fremgår af undergrundslovens § 2, 3. pkt., at virksomhed som nævnt i § 1, stk. 2, nr. 2 og 3, kun kan finde sted efter tilladelse meddelt af klima-, energi- og forsyningsministeren.

Det følger af den foreslåede ændring af § 2, 3. pkt., i undergrundsloven, at henvisningen i denne bestemmelse til nr. 2 og 3 ændres til en henvisning til nr. 2-4.

Den foreslåede ændring undergrundslovens § 2, 3. pkt., vil medføre, at aktiviteter om geologisk lagring af CO₂ med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, selvom virksomhedskategorien adskilles fra øvrig lagring af CO₂, fortsat vil kræve tilladelse.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af den foreslåede nye § 1, stk. 2, nr. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

UDKAST

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1.

Til nr. 4

Undergrundsloven indeholder i dag ikke særskilte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer er omfattet af samme regelsæt som gælder for øvrig geologisk lagring af CO₂.

De gældende regler om geologisk lagring af CO₂ i den danske undergrund fremgår særligt af undergrundslovens kapitel 6 om anden anvendelse og kapitel 6 a om særlige bestemmelser om geologisk lagring og rørført transport af CO₂, samt af CCS-bekendtgørelsen. Både de nævnte kapitler i undergrundsloven og CCS-bekendtgørelsen gennemfører dele af CCS-direktivet.

Det foreslås med lovforslaget, at der indsættes et nyt *kapitel 6 b* med overskriften "Geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer".

Det foreslås med den nye § 23 x, stk. 1, 1. pkt., at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Det foreslåede nye kapitel 6 b og den foreslåede nye § 23 x, stk. 1, 1. pkt., vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer. Dermed gives mulighed for en mindre omfattende procedure for meddelelse af tilladelser til disse forskning-, udviklings- og afprøvningsprojekter, end den der bl.a. følger af undergrundslovens kapitel 6 og 6 a for øvrig geologisk lagring af CO₂. Derved vil de vilkår der vil kunne stilles til forskellige aktiviteter i højere grad svare til aktiviteterens formål, størrelse og karakter.

Det foreslås med den nye § 23 x, stk. 1, 2. pkt., nr. 1, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvilke områder der kan meddeles tilladelse i.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at de konkrete områder, i hvilke der kan meddeles tilladelse til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, fastsættes ved bekendtgørelse. Bestemmelsen tilvejebringer mulighed for, at områderne konkret fastsættes og over tid vil kunne tilpasses bl.a. på baggrund af nyeste tilgængelige viden og erfaringer med geologisk lagring af CO₂.

Bemyndigelsen medfører, at ministeren kan beslutte, om området skal omfatte f.eks. hele Danmark, landområdet, havområdet eller alene dele og eller en kombination heraf, dog undtagen Grønland og Færøerne, da undergrundsloven ikke gælder her, jf. undergrundslovens § 43.

Det forventes, at området i bekendtgørelsen vil blive angivet ved geografiske koordinater.

Den foreslåede nye § 23 x, stk. 1, 2. pkt., nr. 1, skal ses i sammenhæng med den foreslåede nye § 23 x, stk. 2, hvori det foreslås, at klima-, energi- og forsyningsministeren for et af Folketingets nedsat udvalg, før udstedelse af regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, forelægger hvilke områder der agtes at kunne meddeles tilladelse i, jf. nedenfor i lovforslagets specielle bemærkninger til den foreslåede nye § 23 x, stk. 2.

Det foreslås med den nye § 23 x, stk. 1, 2. pkt., nr. 2, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om ansøgning om tilladelse, herunder krav til oplysninger i ansøgning.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at ministeren kan fastsætte regler om ansøgning om tilladelse, herunder stille krav til hvilke oplysninger en ansøgning om tilladelse til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer som minimum skal indeholde.

Der forventes bl.a. fastsat regler, der stiller krav om, at en ansøgning indeholder alle oplysninger, som er nødvendige for at kunne foretage vurderinger, der er krævet i henhold til undergrundsloven og lovgivningen i øvrigt. Sådanne oplysninger vil bl.a. kunne omfatte beskrivelse af den ansøgte aktivitet, herunder den samlede mængde CO₂ der injiceres og lagres, oplysninger om ansøgers tekniske og finansielle kapacitet m.v. Der forventes endvidere bl.a. fastsat regler, der stiller krav om, at ansøgningen omfatter alle oplysninger, der vurderes nødvendige i forhold til den konkrete aktivitet.

UDKAST

Der vil også kunne fastsættes regler om krav til ansøgningens format og indlevering m.v.

Det foreslås med den nye § 23 x, stk. 1, nr. 3, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om meddelelse af tilladelse, herunder vilkår for tilladelsen.

Den nye bestemmelse medfører, at der ved bekendtgørelse vil kunne fastsættes regler om fastsættelse af vilkår i de enkelte tilladelser.

Det forventes, at der i bekendtgørelsen vil blive fastsat regler, der giver mulighed for at fastsætte vilkår, der er tilpasset den aktivitet, der ansøges om tilladelse til, alt efter aktiviteternes formål, størrelse og karakter. Det indebærer, at de vilkår, der på baggrund af de i medfør af bestemmelsen fastsatte regler, stilles i den enkelte tilladelse, kan variere afhængig af de enkelte aktiviteter som tilladelsen omfatter.

Det forventes endvidere, at der i bekendtgørelsen vil blive fastsat en bestemmelse om, at en tilladelse til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, kun kan meddeles for en periode på maks. 2 år.

Den foreslåede nye bestemmelse vil derudover bl.a. medføre, at ministeren ved bekendtgørelse kan fastsætte regler om vilkår om varigheden af en konkret tilladelse til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Det forventes endvidere, at der bl.a. i bekendtgørelsen vil blive fastsat regler om fastsættelse af vilkår om f.eks. overvågning, overholdelse af miljø- og sikkerhedskrav, rapportering, drift og lukning af CO₂-lagringslokalitet, afvikling, efterbehandlingsplan, ansvarsoverdragelse, og kontrol.

Ministerens vil f.eks. ved bekendtgørelse kunne fastsætte regler om fastsættelse af vilkår om overvågning, som vil indebære, at der i konkrete tilladelser vil kunne fastsættes vilkår om f.eks. opstilling af et program for overvågning af CO₂-lagringslokaliteten, af injektionsanlæggene og lagringskomplekset, inden injektion af CO₂ påbegyndes, herunder f.eks. vilkår om, hvad programmet for overvågning skal indeholde, og hvordan det skal kontrolleres og indrapporteres.

UDKAST

I forhold til drift og lukning af CO₂-lagringslokalitet, afvikling og efterbehandlingsplanen vil ministeren f.eks. kunne fastsætte regler om fastsættelse af vilkår. Det vil indebære, at der i konkrete tilladelser, afhængig af den aktivitet der meddeles tilladelse til, vil kunne fastsættes vilkår om f.eks. betingelser for lukning af CO₂-lagringslokalitet. Samt vilkår om f.eks. afvikling, indholdet af efterbehandlingsplanen., herunder krav om udarbejdelse og overholdelse af efterbehandlingsplan for perioden efter lukning af CO₂-lagringslokaliteten m.v.

Ministeren vil derudover f.eks. kunne fastsætte regler om fastsættelse af vilkår i tilladelser om rapportering, ansvarsoverdragelse og kontrol. Der forventes fastsat regler, som vil indebære, at der i den konkrete tilladelse f.eks. vil kunne fastsætte vilkår om rapportering om aktivitetens forløb, resultater og evaluering til brug for evt. offentliggørelse, overdragelse af ansvar for CO₂-lagringslokaliteter og om, hvilken dokumentation der skal foreligge, før eventuel ansvarsoverdragelse kan anses for at have fundet sted m.v., og om kontrol af bl.a. de her i bemærkningerne tidligere beskrevne vilkår.

Det forventes derudover, at der vil blive fastsat vilkår i de konkrete tilladelser i henhold til de relevante fællesbestemmelser i undergrundslovens kapitel 7 a - 10.

Det foreslås med den nye § 23 x, stk. 1, *nr. 4*, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse af oplysninger om meddelte tilladelser, herunder projektbeskrivelse og CO₂-lagringslokalitet.

Den nye bestemmelse indebærer, at ministeren kan fastsætte regler om, at det i konkrete tilladelser fastsættes, at oplysningerne vil kunne bruges i forbindelse med tilladelsesprocedurer og godkendelse af aktiviteter, således at overblikket over de samlede oplysninger kan bidrage til at vurdere, hvorvidt de ansøgte aktiviteter vil kunne påvirke eller vil kunne påvirkes af de aktiviteter, der allerede er meddelt tilladelse til.

Det bemærkes, at en evt. offentliggørelse vil skulle ske i overensstemmelse med reglerne i forvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 med senere ændringer og miljøoplysningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 980 af 16. august 2017.

Det foreslås med den nye § 23 x, stk. 1, *nr. 5*, at ministeren kan fastsætte regler om revurdering, ajourføring og tilbagekaldelse af tilladelse.

UDKAST

Den foreslåede nye bestemmelse vil medføre, at ministeren ved bekendtgørelse kan fastsætte regler om, at ministeren kan revurdere og om nødvendigt ajourføre eller i yderste konsekvens tilbagekalde tilladelsen. Det forventes, at ministeren f.eks. vil fastsætte regler om at en tilladelse kan revurderes, ajourføres eller tilbagekaldes, hvis f.eks. ministeren har fået meddelelse om eller får kendskab til udsivning eller væsentlige uregelmæssigheder.

Det foreslås med den nye § 23 x, *stk.* 2, at klima-, energi- og forsyningsministeren, før udstedelse af regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, for et af Folketinget nedsat udvalg forelægger, hvilke områder der agtes at kunne meddeles tilladelse i.

Den foreslåede nye bestemmelse vil medføre, at ministeren, forud for udstedelse af regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, har pligt til at orientere Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalg, om hvilke områder, ministeren agter at give mulighed for at der vil kunne meddeles tilladelse i.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med den foreslåede nye § 23 x, *stk.* 1, nr. 1, hvorefter ministeren kan fastsætte regler om, hvilke områder der kan meddeles tilladelse til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer i, jf. ovenfor i de specielle bemærkninger til § 23 x, *stk.* 1, nr. 1.

Forelæggelsen for udvalget er begrundet i et ønske om parlamentarisk kontrol med udpegningen af områder for geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer. Det bemærkes, at undergrundslovens § 23 a, *stk.* 2, som bl.a. omfatter øvrige aktiviteter om lagring af CO₂, indeholder en lignende forelæggelse for udvalget over hvilke områder, der agtes udbudt, forud for offentlig indkaldelse af ansøgninger.

Det foreslås med den nye § 23 x, *stk.* 3, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om betaling af gebyr ved ansøgning om tilladelse efter regler udstedt i medfør af *stk.* 1.

Bestemmelsen giver ministeren hjemmel til at kunne fastsætte regler om betaling af et engangsbeløb ved indsendelse af ansøgning om tilladelse.

UDKAST

Bestemmelsen skal således sikre at ministeren kan kræve, at ansøger betaler et ansøgningsgebyr i forbindelse med behandling af ansøgningen om tilladelse.

Beløbet foreslås fastsat ved en ændring af bekendtgørelse nr. 419 af 2. juni 2005 om betaling af gebyrer i forbindelse med visse tilladelser efter lov om anvendelse af Danmarks undergrund. Det forventes, at der etableres lignende regler som gælder, for ansøgning om eneretstilladelser efter undergrundslovens § 5, i gebyrbekendtgørelsens § 2. F.eks. ved at der fastsættes regler om afvisning af ansøgning om tilladelse, såfremt der med ansøgningen ikke medfølger dokumentation for det fastsatte gebyrs indbetaling.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Det fremgår af undergrundslovens § 24, at klima-, energi- og forsyningsministeren meddeler tilladelse til videnskabelige undersøgelser af undergrunden som nævnt i § 1, stk. 2, nr. 3.

Det følger af den foreslåede ændring af § 24, i undergrundsloven, at henvisningen i denne bestemmelse til § 1, stk. 2, nr. 3 ændres til en henvisning til § 1, stk. 2, nr. 4.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at der i undergrundslovens § 1, stk. 2, foreslås indsat et nyt nr. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, og at det gældende nr. 3 foreslås videreført som nr. 4.

Der foretages ikke materielle ændringer med den foreslåede ændring.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1.

Til nr. 6

UDKAST

Det fremgår af undergrundslovens § 24 a, stk. 1, at rettighedshaveren til en tilladelse omfattet af denne lov skal have fornøden teknisk og finansiell kapacitet og kunne forventes at udøve virksomheden sådan, at samfundet har mest mulig indsigt i og gavn af denne.

Det fremgår endvidere af stk. 2, at den tekniske kapacitet hos rettighedshaveren, jf. stk. 1, skal være tilstrækkelig til, at virksomheden kan drives på en ressourcemæssigt forsvarlig måde, og til, at uforudsete hændelser kan håndteres på sikker og betryggende vis. Rettighedshaveren skal herved bl.a. have den fornødne tekniske kapacitet til at kunne sikre en forsvarlig forberedelse, øjeblikkelig iværksættelse og uafbrudt fortsættelse af alle de foranstaltninger, der er nødvendige for en effektiv beredskabsindsats, og efterfølgende genopretning.

Af bestemmelsens stk. 3 fremgår, at den finansielle kapacitet hos rettighedshaveren, jf. stk. 1, skal være tilstrækkelig til, at rettighedshaveren kan udføre alle aktiviteter, som indgår i den forestående fase af virksomheden i henhold til tilladelsen, herunder med en reserve til uforudsete udgifter og finansiell sikkerhedsstillelse til at dække et muligt erstatningsansvar som følge af aktiviteterne. Den finansielle kapacitet skal herved bl.a. omfatte midler til øjeblikkelig iværksættelse og uafbrudt fortsættelse af alle de foranstaltninger, der er nødvendige for en effektiv beredskabsindsats og efterfølgende genopretning, herunder fjernelse af anlæg, når produktionen er tilendebragt.

Bestemmelserne skal sikre at rettighedshavere har de fornødne tekniske og finansielle forudsætninger til at kunne varetage de aktiviteter, der er omfattet af deres tilladelse, samt at tilladelser omfattet af undergrundsloven alene kan meddeles til ansøgere, som kan forventes at udøve virksomheden sådan, at samfundet har mest mulig indsigt i og gavn af denne.

Det følger af den foreslåede ændring af § 24 a, stk. 1, i undergrundsloven, at der efter ”omfattet af denne lov” indsættes ”eller regler udstedt i medfør af § 23 x”.

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 24 a, stk. 1, vil medføre, at § 24 a, stk. 1-3, ligeledes vil finde anvendelse ved tilladelser, der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i § 23 x, jf. lovforslaget § 1, nr. 4.

Derved sikres det at alle indehavere af tilladelser, der vedrører virksomhed omfattet af undergrundsloven, jf. lovens § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr.

UDKAST

1, har de fornødne tekniske og finansielle forudsætninger for at kunne varetage de aktiviteter, der er omfattet af deres tilladelse på tilfredsstillende måde. Samt at tilladelser alene meddeles til ansøgere, som kan forventes at udøve virksomheden sådan, at samfundet har mest mulig indsigt i og gavn af denne.

Der henvises til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til §1, nr. 1 og nr. 4.

Til nr. 7

Det fremgår af undergrundslovens § 24 c, stk. 1, at klima-, energi- og forsyningsministeren til enhver tid kan anmode rettighedshaveren til en tilladelse omfattet af denne lov om at dokumentere, at denne er i besiddelse af den fornødne tekniske og finansielle kapacitet til at kunne udføre de aktiviteter, der er omfattet af tilladelsen, jf. § 24 a.

Det fremgår endvidere af stk. 2, at såfremt en eller flere deltagere, der i forening udgør en rettighedshaver til en tilladelse, jf. stk. 1, ikke kan dokumentere at have fornøden teknisk og finansiell kapacitet, kan klima-, energi- og forsyningsministeren give påbud om, at forholdet afhjælpes inden en nærmere fastsat frist. Der kan endvidere gives påbud om helt eller delvis at indstille virksomheden.

Et sådant behov kan f.eks. opstå, fordi der er sket eller forventes at ske ændringer i organisatoriske, personalemæssige eller finansielle forhold for en eller flere deltagere i en tilladelse. Forhold i forbindelse med udførte eller planlagte aktiviteter vil ligeledes kunne give anledning til, at der er behov for dokumentation. Det er rettighedshaverens ansvar at forsyne myndighederne med den relevante dokumentation.

Det følger af den foreslåede ændring af § 24 c, stk. 1, i undergrundsloven, at der efter "omfattet af denne lov" indsættes "eller regler udstedt i medfør af § 23 x".

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 24 c, stk. 1, vil medføre at § 24 c, stk. 1-2, ligeledes vil finde anvendelse ved tilladelser, der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i undergrundslovens § 23 x, jf. lovforslagets § 1, nr. 4.

UDKAST

Derved sikres det at alle rettighedshavere til tilladelser, der meddeles til virksomhed omfattet af undergrundsloven, jf. lovens § 1, stk. 2, jf. lovforslaget § 1, nr. 1, til enhver tid kan anmodes om at dokumentere, at denne er i besiddelse af den fornødne tekniske og finansielle kapacitet til at kunne udføre de aktiviteter, der er omfattet af tilladelsen.

Der henvises til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1 og nr. 4.

Til nr. 8

Det fremgår af undergrundslovens § 24 d, stk. 1, 1. pkt., at klima-, energi- og forsyningsministeren udpeger en operatør i forbindelse med meddelelse af tilladelser efter §§ 3, 5, 17, 23 eller 24. Af 2. pkt. fremgår, at alene operatører, der vurderes at besidde den nødvendige tekniske og finansielle kapacitet, kan udpeges som operatører. Ministeren kan fastsætte vilkår for udpegning, jf. 3. pkt., og hører tilsynsmyndigheden i henhold til offshoresikkerhedsloven, inden der godkendes en operatør, jf. 4. pkt.

Det fremgår endvidere af stk. 2, at ministeren godkender udskiftning af operatører, kan fastsætte vilkår for godkendelse og hører tilsynsmyndigheden i henhold til offshoresikkerhedsloven, inden der godkendes en operatør.

Af stk. 3 fremgår, at rettighedshaveren løbende skal sikre, at operatøren udpeget eller godkendt efter stk. 1 eller stk. 2 har kapacitet til at opfylde kravene for specifik drift inden for rammerne af tilladelsen, herunder tage alle rimelige skridt for at sikre, at operatøren opfylder kravene, udfører sine funktioner og lever op til sine forpligtelser.

Efter stk. 4 træffer tilsynsmyndigheden i henhold til offshoresikkerhedsloven eller havmiljøloven afgørelse om, at en operatør ikke længere har kapacitet til at opfylde de relevante krav i henhold til direktiv 2013/30/EU af 12. juli 2013 om sikkerheden i forbindelse med offshore olie- og gasaktiviteter, og underretter klima-, energi- og forsyningsministeren herom. Ministeren underretter rettighedshaveren til den pågældende tilladelse om afgørelsen.

Det fremgår yderligere af stk. 5, at der i de situationer, hvor der er truffet afgørelse om, at en operatør ikke har kapacitet til at opfylde kravene for specifik drift inden for rammerne af en tilladelse, jf. stk. 4, 1. pkt., overtager rettighedshaveren til den pågældende tilladelse ansvaret for operatørens for-

UDKAST

pligtelser fra det tidspunkt, hvor underretningen efter stk. 4, 2. pkt., er kommet frem. Rettighedshaveren skal straks foreslå en anden operatør til klima-, energi- og forsyningsministerens godkendelse i henhold til stk. 2.

Det følger af den foreslåede ændring af § 24 d, stk. 1, 1. pkt., i undergrundsloven, at ”eller 24” ændres til ”, 24 eller regler udstedt i medfør af § 23 x”.

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 24 d, stk. 1, 1. pkt., vil medføre, at § 24 d, stk. 1-5, ligeledes vil finde anvendelse ved tilladelser, der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i undergrundslovens § 23 x, jf. lovforslaget § 1, nr. 4.

Derved sikres det, at alle operatører af aktiviteter, der vedrører virksomhed omfattet af undergrundsloven § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, har de relevante forudsætninger for at kunne håndtere de aktiviteter, de er udpeget til i henhold til tilladelsen, at udføre på rettighedshaverens vegne på tilfredsstillende måde.

Der henvises til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1 og nr. 4.

Til nr. 9

Det fremgår af undergrundslovens § 24 e, stk. 1, 1. pkt., at en rettighedshavers erstatningsansvar i henhold til tilladelser omfattet af denne lov skal være dækket af forsikring. Forsikringen skal give en rimelig dækning ud fra hensynet til risikoen ved virksomhedens udøvelse og præmieomkostningerne, jf. 2. pkt.

Det fremgår endvidere af stk. 2, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan stille krav om, at yderligere forsikringer tegnes, og ministeren kan godkende, at der i stedet for forsikring stilles sikkerhed.

Bestemmelserne skal sikre, at rettighedshaver har tilstrækkelig finansiel kapacitet til at dække potentielle erstatningsansvar, som kan opstå i forbindelse med virksomhed omfattet af undergrundsloven, jf. lovens § 1, stk. 2.

Der vil i praksis kunne være tale om flere forskellige former for forsikring, f.eks. selvforsikring, hvis der er tale om et større selskab. Ved vurderingen af forsikringsbehovet bliver der lagt vægt på, om der efter omstændighederne er en rimelig dækning af hensynet til risikoen i forbindelse med de berørte aktiviteter.

UDKAST

Det følger af den foreslåede ændring af § 24 e, stk. 1, 1. pkt., i undergrundsloven, at der efter ”omfattet af denne lov” indsættes ”eller regler udstedt i medfør af § 23 x”.

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 24 e, stk. 1, vil medføre, at § 24 e, stk. 1-2, ligeledes vil finde anvendelse ved tilladelser, der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i undergrundslovens § 23 x, jf. lovforslagets § 1, nr. 4.

Derved sikres at alle rettighedshavere af tilladelser har tilstrækkelig finansiel kapacitet til at dække potentielle erstatningsansvar, som kan opstå i forbindelse med virksomhed omfattet af undergrundsloven, jf. lovens § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1 og 4.

Til nr. 10

Det fremgår af undergrundslovens § 24 e, stk. 3, at en rettighedshaver til tilladelser omfattet af denne lov skal etablere en procedure til sikring af omgående og passende behandling af erstatningskrav, herunder med hensyn til skadeserstatning for grænseoverskridende hændelser.

Det fremgår endvidere af stk. 4, at proceduren efter stk. 3 skal godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren, som kan fastsætte vilkår for godkendelsen.

Af stk. 5 fremgår, at rettighedshaveren skal bekendtgøre proceduren efter stk. 3 for offentligheden.

Bestemmelserne skal sikre at der etableres en procedure, så skadelidte kan få viden om, hvor og hvordan de skal anmelde en skade. Proceduren skal indeholde oplysninger om, hvortil der skal ske anmeldelse. Proceduren vil endvidere bl.a. komme til at omfatte oplysninger om, hvordan man anmelder en skade og hvilke oplysninger, der skal angives en anmeldelse af skade. Samt at de godkendte procedure bekendtgøres for offentligheden.

Det følger af den foreslåede ændring af § 24 e, stk. 3, i undergrundsloven, at der efter ”omfattet af denne lov” indsættes ”eller regler udstedt i medfør af § 23 x”.

UDKAST

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 24 e, stk. 3, vil medføre, at § 24 e, stk. 3-5, ligeledes vil finde anvendelse ved tilladelser, der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i undergrundslovens § 23 x, jf. lovforslagets § 1, nr. 4.

Derved sikres det alle rettighedshavere til en tilladelse, der vedrører virksomhed omfattet af undergrundslovens, jf. lovens § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, skal etablere en procedure til sikring af omgående og passende behandling af erstatningskrav, der skal godkendes af ministeren og bekendtgøres for offentligheden.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1 og 4.

Til nr. 11

Det fremgår af undergrundslovens § 24 e, stk. 6, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om forsikring af og sikkerhedsstillelse for den virksomhed, der er omfattet af tilladelsen, om procedurer og bekendtgørelse heraf og om meddelelse af oplysninger om gældende forsikringer til brug for ministerens tilsyn med virksomheden.

Det følger af den foreslåede ændring af § 24 e, stk. 6, i undergrundsloven, at der efter "tilladelser" indsættes "meddelt efter denne lov eller regler udstedt i medfør af § 23 x".

Den foreslåede ændring af § 24 e, stk. 6, vil medføre, at bestemmelsen vil finde anvendelse ved alle tilladelser, der meddeles til virksomhed omfattet af undergrundsloven, jf. lovens § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1 og 4.

Til nr. 12

Det fremgår af undergrundslovens § 24 f, 1. pkt., at der i tilladelser omfattet af denne lov kan fastsættes nærmere bestemmelser om, at rettighedshavere skal stille sikkerhed for opfyldelse af samtlige forpligtelser i henhold til tilladelsen. Efter 2. pkt., kan sikkerheden kræves ændret eller suppleret med et varsel. Sikkerhedsstillelsen skal godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren, som kan fastsætte vilkår for godkendelsen, jf. pkt. 3.

UDKAST

Bestemmelsen skal sikre, at der kan fastsættes bestemmelser om, og evt. i hvilket omfang, rettighedshavere til en tilladelse omfattet af loven skal stille sikkerhed for opfyldelse af samtlige forpligtelser, der følger af tilladelsen.

Det følger af den foreslåede ændring af § 24 f, 1. pkt., i undergrundsloven, at der efter ”omfattet af denne lov” indsættes ”eller regler udstedt i medfør af § 23 x”.

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 24 f, 1. pkt., vil medføre, at bestemmelsen, ligeledes vil finde anvendelse ved tilladelser, der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i undergrundslovens § 23 x, jf. lovforslagets § 1, nr. 4.

Derved sikres det, at muligheden for at fastsætte bestemmelser om sikkerhedsstillelse i tilladelser består i alle tilladelser, der vedrører virksomhed omfattet af undergrundslovens, jf. lovens § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1 og 4.

Til nr. 13

Det fremgår af undergrundslovens § 25, stk. 1, at klima-, energi- og forsyningsministeren fører tilsyn med, at loven og regler og vilkår udfærdiget i medfør af loven overholdes. Ministeren kan meddele påbud om overholdelse af loven og forskrifter udstedt i medfør heraf. Ministeren overvåger virksomhed omfattet af loven med henblik på at identificere potentialer for tredjepartsadgang.

Ministerens kan fastsætte nærmere bestemmelser om udøvelse af tilsynet, jf. stk. 2.

Det fremgår endvidere af stk. 3, at ministeren kan pålægge rettighedshaveren at betale udgifterne ved myndighedernes sagsbehandling i medfør af denne lov, herunder offentliggørelsen i medfør af § 28 a, stk. 1, og kan fastsætte nærmere regler herom.

Bestemmelsens stk. 3 skal sikre at der er hjemmel til at kunne opkræve betaling hos virksomhederne for myndighedernes sagsbehandling i forbindelse med f.eks. ansøgning om tilladelser eller godkendelser, meddelelse af tilladelser og godkendelser, samt det løbende myndighedstilsyn, mv..

UDKAST

Der er i dag fastsat regler herom i refusionsbekendtgørelsen.

Det følger af den foreslåede ændring af § 25, *stk. 3*, i undergrundsloven, at der efter ”denne lov” indsættes ”eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

Den foreslåede ændring af undergrundsloven § 25, *stk. 3*, vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren ligeledes har hjemmel til at kunne pålægge rettighedshaveren at betale udgifterne ved myndighedernes sagsbehandling af ansøgningen, meddelelse af tilladelser og godkendelser, samt for tilsynets udøvelse ved tilladelse og godkendelse der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i undergrundslovens § 23 x, jf. lovforslagets § 1, nr. 4, herunder offentliggørelsen i medfør af § 28 a, *stk. 1*, og kan fastsætte nærmere regler herom.

Det forventes, at der vil blive foretaget en ændring af refusionsbekendtgørelsen, således at den udvides til også at omfatte geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Der henvises til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 4.

Til nr. 14

Det fremgår af undergrundslovens § 27, *stk. 1*, at tilsynsmyndighedens medarbejdere, hvor der skønnes at være en nærliggende risiko for en u hensigtsmæssig anvendelse eller udnyttelse af undergrunden, uden retskendelse mod behørig legitimation har adgang til alle dele af virksomheden.

Det fremgår endvidere af undergrundslovens § 27, *stk. 2, 1. pkt.*, at det i tilladelser efter denne lov kan bestemmes, at repræsentanter for tilsynet skal kunne overvære møder i rettighedshaverens besluttende organer og andre samarbejdsorganer, der oprettes i forbindelse med virksomhed, der er omfattet af tilladelsen. Tilsynet skal indkaldes med samme varsel og have samme materiale, herunder mødereferater, som de øvrige deltagere, jf. 2. pkt.

Det følger af den foreslåede ændring af § 27, *stk. 2, 1. pkt.*, at der efter ”denne lov” indsættes ”eller regler udstedt i medfør af § 23 x”.

Den foreslåede ændring af § 27, *stk. 2, 1. pkt.*, i undergrundsloven, vil medføre, at § 27, *stk. 2*, ligeledes vil finde anvendelse ved tilladelser, der med-

UDKAST

deles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i § 23 x, jf. lovforslagets § 1, nr. 4. Derved sikres det, at repræsentanter for tilsynets kan have adgang til at overvære møder i rettigheds haverens besluttende organer og andre samarbejdsorganer, og at disse skal indkaldes med samme varsel og have samme materiale, som øvrige deltagere ved alle tilladelser, der vedrører virksomhed omfattet af undergrundslovens, jf. lovens § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1 og 4.

Til nr. 15

Det fremgår af undergrundslovens § 28 a, stk. 1, at tilladelser og godkendelser efter loven vedrørende projekter på havområdet, der i sig selv eller i forbindelse med andre projekter eller planer må antages at kunne påvirke udpegede internationale beskyttelsesområder væsentlig, kun kan meddeles på baggrund af en vurdering af projektets virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne. Hvis ministeren anser det for nødvendigt, skal vurderingen af virkningerne på lokaliteten indgå i det materiale, der gøres til genstand for høring af offentlighed, myndigheder og organisationer.

Det fremgår endvidere af undergrundslovens § 28 a, stk. 2, at ansøgeren, i forbindelse med ansøgninger og vurderinger omfattet af stk. 1, skal meddele alle oplysninger, som er nødvendige for behandlingen af ansøgningen eller vurderingen. Ministeren kan til brug for behandlingen pålægge ansøgeren at indsende oplysninger om eller foretage undersøgelser af nærmere bestemte forhold.

Det fremgår derudover af undergrundslovens § 28 a, stk. 3, at tilladelser eller godkendelser efter loven kun kan gives, såfremt projektet ikke skader et internationalt naturbeskyttelsesområdes integritet eller væsentlige samfundsinteresser, herunder af social eller økonomisk art, gør det bydende nødvendigt at gennemføre projektet, fordi der ikke findes nogen alternativ løsning. Det følger dog af § 28 a, stk. 4, at hvis der er tale om et internationalt naturbeskyttelsesområde med en prioriteret naturtype eller en prioriteret art, kan der kun gives tilladelse eller godkendelse til et projekt omfattet af stk. 3, nr. 2, såfremt dette er nødvendigt af hensyn til menneskers sundhed, den offentlige sikkerhed eller opnåelse af væsentlige gavnlige virkninger på miljøet, eller andre væsentlige samfundsinteresser gør gennemførelsen bydende

UDKAST

nødvendig. Tilladelse efter stk. 4 nr. 2, kan først meddeles efter indhentet udtalelse fra Europa-Kommissionen, jf. stk. 5.

Ifølge undergrundslovens § 28 a, stk. 6, fastsætter energi-, forsynings- og klimaministeren passende nødvendige kompensationsforanstaltninger, herunder ved vilkår i forbindelse med tilladelsen. Udgifter til eventuelle kompensationsforanstaltninger dækkes af projektansøgeren. Ministeren underretter Europa-Kommissionen om, hvilke kompensationsforanstaltninger der træffes.

Disse regler gennemfører dele af naturbeskyttelsesdirektiverne, habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet, jf. nærmere herom i afsnit 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det følger af den foreslåede ændring af § 28 a, stk. 1, 1.pkt., i undergrundsloven, at der efter ”efter denne lov” indsættes ”eller efter regler udstedt i medfør af § 23 x”.

Det følger af den foreslåede ændring af § 28 a, stk. 3, i undergrundsloven, at der efter ”efter denne lov” indsættes ”eller efter regler udstedt i medfør af § 23 x”.

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 28 a, stk. 1, 1. pkt., vil medføre, at tilladelser, der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i undergrundslovens § 23 x, jf. lovforslagets § 1, nr. 4, kun kan gives, såfremt projektet ikke skader et internationalt naturbeskyttelsesområdes integritet eller såfremt væsentlige samfundsinteresser, herunder af social eller økonomisk art, gør det bydende nødvendigt at gennemføre projektet, fordi der ikke findes nogen alternativ løsning. Det følger dog af den foreslåede ændring til § 28 a, stk. 3, at hvis der er tale om et internationalt naturbeskyttelsesområde med en prioriteret naturtype eller en prioriteret art, kan der kun gives tilladelse til projektet, såfremt dette er nødvendigt af hensyn til menneskers sundhed, den offentlige sikkerhed eller opnåelse af væsentlige gavnlige virkninger på miljøet, eller andre væsentlige samfundsinteresser gør gennemførelsen bydende nødvendig.

De foreslåede ændringer af §§ 28 a, stk. 1, 1. pkt. og stk. 3, vil tillige medføre, at § 28 a, stk. 1, 2. pkt., stk. 2, 4 og 6, vil finde anvendelse ved tilladelser, der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i § 23 x, jf. lovforslaget § 1, nr. 4.

UDKAST

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og lovforslagets specielle bemærkninger til § 1, nr. 4.

Til nr. 16

Det fremgår af undergrundslovens § 29, stk. 1, at en tilladelse hverken direkte eller indirekte kan overdrages til andre, medmindre klima-, energi- og forsyningsministeren tillader overdragelsen og godkender vilkårene for denne.

Det fremgår endvidere af stk. 2, at klima-, energi- og forsyningsministeren alene kan godkende overdragelser som nævnt i stk. 1, hvis rettighedshaveren også efter overdragelsen skønnes at have den fornødne tekniske og finansielle kapacitet og kan forventes at udøve virksomheden sådan, at samfundet har mest mulig indsigt i og gavn af denne. Ministeren kan stille vilkår for godkendelse af overdragelser.

Bestemmelserne skal sikre at myndighedernes kontrol ved alle overdragelser, såvel direkte som indirekte, med hvem der til enhver til er rettighedshaver og hvor stor en andel selskabet har i den enkelte tilladelse, samt at rettighedshavere har de fornødne tekniske og finansielle forudsætninger til at kunne varetage de aktiviteter, der er omfattet af deres tilladelser. Kravet om samtykke til overdragelser er en naturlig konsekvens af at myndighederne diskretionært afgør, hvem der skal meddeles tilladelse.

Det følger af den foreslåede ændring af § 29, *stk. 1*, i undergrundsloven, at der efter "En tilladelse" indsættes "i henhold til denne lov eller regler udstedt i medfør af § 23 x".

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 29, stk. 1, vil medføre, at § 29, stk. 1-2, vil finde anvendelse ved alle tilladelser, der meddeles til virksomhed omfattet af undergrundsloven, jf. den foreslåede ændring af undergrundslovens § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

Der henvises til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1.

Til nr. 17

Det fremgår af undergrundslovens § 29, stk. 3, at en tilladelse i henhold til denne lov er undtaget fra retsafølgning.

UDKAST

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med undergrundslovens § 29, stk. 1-2, om at overdragelse af tilladelser og vilkår herfor skal godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren.

Bestemmelsen i stk. 3 indebærer, at der ikke kan gøres udlæg i en tilladelse, ligesom tilladelsen ikke kan inddrages i en rekonstruktions- eller konkursbehandling.

Det følger af den foreslåede ændring af § 29, *stk. 3*, i undergrundsloven, at der efter ”omfattet af denne lov” indsættes ”eller regler udstedt i medfør af § 23 x”.

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 29, *stk. 3*, vil medføre, at bestemmelsen, ligeledes vil finde anvendelse ved tilladelser, der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i undergrundslovens § 23 x, jf. lovforslagets § 1, nr. 4.

Derved sikres det, at alle tilladelser, der meddeles til virksomhed omfattet af undergrundsloven, jf. lovens § 1, *stk. 2*, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, er undtaget fra retsforfølgning, jf. lovens § 29, *stk. 3*.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.1. og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1 og 4.

Til nr. 18

Det fremgår af undergrundslovens § 29 a, *stk. 1*, at den, der helt eller delvis, direkte eller indirekte overdrager en tilladelse til efterforskning og indvinding af råstoffer, herunder kulbrinter, en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg eller en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding, er subsidiært økonomisk ansvarlig over for de øvrige deltagere med andel i tilladelsen, for så vidt angår udgifter til afvikling af anlæg, herunder afvikling af påbegyndte anlæg m.v., jf. § 32 a, som eksisterer på tidspunktet for overdragelsen. Overdrager efter 1. pkt. er subsidiært økonomisk ansvarlig over for staten, hvis de udgifter, der er nævnt i 1. pkt., ikke dækkes af en anden deltager i tilladelsen.

Det fremgår endvidere af *stk. 2*, at overdrager ligeledes er subsidiært økonomisk ansvarlig over for staten for de i *stk. 1* omhandlede udgifter, såfremt staten har måttet påtage sig afvikling for rettighedshaverens regning.

UDKAST

Det økonomiske ansvar efter stk. 1 og 2 beregnes på grundlag af størrelsen af den overdragede andels del af omkostningerne til gennemførelse af afviklingen, jf. stk. 3.

Af stk. 4 fremgår, at overdragers økonomiske ansvar gælder, uanset om andelen eller dele heraf senere overdrages, dog således at krav først rettes mod den deltager, som senest overdrog andelen.

Bestemmelserne indebærer, at en deltager i en tilladelse, som overdrager en tilladelse eller en andel af en tilladelse, vil forblive subsidiært økonomisk ansvarlig for omkostninger til afvikling af etablerede anlæg m.v. Med subsidiært økonomisk ansvarlig menes et ansvar, som indtræder, når en deltager efter påkrav har misligholdt sin betalingsforpligtelse for udgifter ved udførelse af en besluttet afvikling af anlæg m.v. og samarbejdsaftalen mellem deltagerne med andele i tilladelsen ikke giver mulighed for dækning af kravet.

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan i forbindelse med en overdragelse efter § 29 a, stk. 1, i særlige tilfælde, jf. § 29 a, stk. 7, undtage fra kravet om subsidiært økonomisk ansvar i henhold til § 29 a, stk. 1 og 2.

Det følger af den foreslåede ændring af § 29 a, stk. 1, i undergrundsloven, at ”eller en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding” ændres til ”, en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding eller en tilladelse til lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer”.

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 29 a, stk. 1, vil medføre at § 29 a, stk. 1-4 og stk. 7, ligeledes vil finde anvendelse ved tilladelser, der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i undergrundslovens § 23 x, jf. lovforslagets § 1, nr. 4.

Derved sikres, at § 29 a, stk. 1-4 og stk. 7 finder anvendelse for alle tilladelser, der meddeles til virksomhed omfattet af undergrundsloven, jf. lovens § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1 og 4.

UDKAST

Det fremgår af undergrundslovens § 29 a, stk. 5, at det er en forudsætning for godkendelse efter af en hel eller delvis overdragelse af en tilladelse til efterforskning og indvinding af råstoffer, herunder kulbrinter, en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg eller en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding, at overdrager har afgivet en erklæring om subsidiært ansvar, jf. stk. 1-4, over for de deltagere, som til enhver tid udgør rettighedshaveren til tilladelsen, og over for staten.

Det fremgår endvidere af stk. 6, at klima-, energi- og forsyningsministeren skal godkende erklæringer efter stk. 5 og kan fastsætte vilkår herfor.

Det følger af den foreslåede ændring af § 29 a, stk. 5, i undergrundsloven, at ”eller en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding” ændres til ”, en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding, eller en tilladelse til lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.”.

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 29 a, stk. 5, vil medføre, at § 29 a, stk. 5 og 6, ligeledes vil finde anvendelse ved tilladelser, der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i undergrundslovens § 23 x, jf. lovforslagets § 1, nr. 4.

Derved sikres det, at § 29 a, stk. 5 og 6 finder anvendelse for alle tilladelser, der meddeles til virksomhed omfattet af undergrundsloven, jf. lovens § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

Der henvises til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til §1, nr. 1 og nr. 4.

Til nr. 20

Det fremgår af undergrundslovens § 30, stk. 1, at klima-, energi- og forsyningsministeren helt eller delvis kan tilbagekalde en tilladelse efter denne lov 1) såfremt de i denne lov eller de i medfør af loven fastsatte bestemmelser, vilkår eller påbud ikke overholdes 2) såfremt der i en ansøgning om tilladelse er givet urigtige eller vildledende oplysninger, 3) såfremt rettighedshaveren tages under rekonstruktionsbehandling eller erklæres konkurs.

Det fremgår endvidere af stk. 2, at i de tilfælde, hvor forholdet kan afhjælpes af rettighedshaveren, kan tilbagekaldelse i henhold til stk. 1. nr. 1. først ske

UDKAST

efter, at ministeren har givet påbud om inden en nærmere fastsat frist at afhjælpe forholdet, og påbudet ikke er efterkommet.

Bestemmelserne skal sikre, at klima-, energi- og forsyningsministeren helt eller delvist kan tilbagekalde en tilladelse i de opregnede tilfælde.

I henhold til stk. 1, nr. 1, kan klima-, energi- og forsyningsministeren helt eller delvis kan tilbagekalde en tilladelse såfremt de i denne lov eller de i medfør af loven fastsatte bestemmelser, vilkår eller påbud ikke overholdes.

Bestemmelsen i stk. 1, nr. 2, om urigtige eller vildledende oplysninger i ansøgning om tilladelse, skal sikre, at tilladelser efter loven altid meddeles på grundlag af korrekte oplysninger.

Stk. 1, nr. 3 skal sikre at en tilladelse kan tilbagekaldes, såfremt rettighedshaveren tages under rekonstruktionsbehandling eller erklæres konkurs, og dermed ikke længere har den finansielle kapacitet, herunder f.eks. utilstrækkelige økonomiske midler til at udføre de aktiviteter, der er omfattet af tilladelsen.

Det følger af den foreslåede ændring af § 30, stk. 1, i undergrundsloven, at der efter ”denne lov” indsættes ”eller regler udstedt i medfør af § 23 x”.

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 30, stk. 1, vil medføre, at § 30, stk. 12-, ligeledes vil finde anvendelse ved tilladelser, der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i undergrundslovens § 23 x, jf. lovforslagets § 1, nr. 4.

Derved sikres det, at klima-, energi- og forsyningsministeren i de i bestemmelsen opregnede tilfælde har hjemmel til helt eller delvist at tilbagekalde alle tilladelser, der vedrører virksomhed omfattet af undergrundsloven, jf. lovens § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 2.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1 og 4.

Til nr. 21

Det fremgår af undergrundslovens § 31, at det i en tilladelse kan fastsættes, at tvist mellem klima-, energi- og forsyningsministeren og rettighedshaveren om, hvorvidt de i en tilladelse fastsatte vilkår er opfyldt, skal indbringes for en voldgiftsret, hvis afgørelse er endelig.

UDKAST

Det følger af den foreslåede ændring af § 31, i undergrundsloven, at der efter ”en tilladelse” indsættes ”omfattet af denne lov eller regler udstedt i medfør af § 23 x”.

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 31, vil medføre, at bestemmelsen finder anvendelse for alle tilladelser, der meddeles til virksomhed omfattet af undergrundsloven, jf. den foreslåede ændring af undergrundslovens § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 2.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 2.

Til nr. 22

Det fremgår af undergrundslovens § 32, 1. pkt., at det i en tilladelse skal fastsættes, i hvilket omfang rettighedshaverens forpligtelser består efter udløb, opsigelse, bortfald eller tilbagekaldelse af en tilladelse. Det kan endvidere bestemmes, at klima-, energi- og forsyningsministeren, hvis en arbejdsforpligtelse eller andre forpligtelser ikke er opfyldt, kan kræve, at rettighedshaveren helt eller delvist indbetaler det beløb, som opfyldelsen af forpligtelserne ville have kostet, jf. 2. pkt.

Bestemmelsen skal sikre, at der i tilladelser er taget stilling til, hvorledes der skal forholdes med de økonomiske forpligtelser, der påhviler rettighedshaveren, uanset af hvilken årsag tilladelsen ophører, og uanset hvilken type forpligtelse det måtte dreje sig om.

Det følger af den foreslåede ændring af § 32, 1. pkt., i undergrundsloven, at der efter ”en tilladelse” indsættes ”omfattet af denne lov eller regler udstedt i medfør af § 23 x”.

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 32, 1. pkt., vil medføre, at bestemmelsen finder anvendelse for alle tilladelser, der meddeles til virksomhed omfattet af undergrundsloven, jf. den foreslåede ændring af undergrundslovens § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 2.

Der henvises til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 2.

Til nr. 23

UDKAST

Det fremgår af undergrundslovens § 32 a, stk. 1, at ansøgning om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10, 17, 23 eller 28 skal ledsages af en plan for afvikling af samtlige anlæg og installationer m.v. omfattet af ansøgningen og alle eventuelt tidligere godkendte anlæg og installationer m.v. i forbindelse med den tilladelse omfattet af denne lov, som ansøgningen vedrører.

Det fremgår endvidere af stk. 2, at der i afviklingsplanen skal indgå en opgørelse af de forventede udgifter til gennemførelse af afviklingsplanen og en beskrivelse af, hvorledes der etableres sikkerhed for, at midlerne til gennemførelse af afviklingsplanen er til rådighed. Afviklingsplanen skal godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren. Der kan fastsættes vilkår or godkendelsen.

Af stk. 3 fremgår, at godkendelse efter § 28, stk. 1 eller 3, af et program for midlertidigt at efterlade en efterforsknings- eller vurderingsboring kan kun meddeles, hvis rettighedshaver har stillet sikkerhed for udgifterne til permanent lukning.

Endvidere fremgår af stk. 6, at afviklingsplaner efter stk. 1 og 3 skal omfatte afvikling af samtlige anlæg og installationer m.v. og en opgørelse af forventede udgifter til gennemførelse af planen. I afviklingsplanen skal indgå, hvordan og på hvilke tidspunkter der etableres sikkerhed for, at midlerne til gennemførelse af afviklingsplanerne er til rådighed.

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan i medfør af stk. 7 fastsætte nærmere regler om indholdet af en afviklingsplan, herunder om de forudsætninger, som skal anvendes for afvikling af anlæg og installationer m.v., opgørelse af udgifterne og krav til etablering af sikkerhed for midler til fjernelse. Ministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler om opgørelse af udgifter og krav til etablering af sikkerhed for midler til permanent lukning af efterforsknings- og vurderingsboring.

Bestemmelserne skal sikre at der allerede i planlægningen af etablering af nye anlæg og installationer, eller i planlægningen af udbygning, ombygning m.v. af eksisterende anlæg og installationer, sikres indarbejdelse af hensyn vedrørende fjernelse af anlæg og installationer m.v.

I tilfælde af en videreudbygning af et eksisterende anlæg og/eller installationer vil afviklingsplanen skulle omfatte både nye anlæg og alle tidligere godkendte anlæg, således at der findes en samlet koordineret plan for alle anlæg.

UDKAST

Det følger af den foreslåede ændring af § 32 a, stk. 1, i undergrundsloven, at ”23 eller 28” ændres til ”23, 28 eller regler udstedt i medfør af § 23 x” og at der efter ”omfattet af denne lov” indsættes ”eller regler udstedt i medfør af § 23 x”.

De foreslåede ændringer af undergrundslovens § 32 a, stk. 1, vil medføre, at § 32 a, stk. 1-3 og stk. 6-7, ligeledes vil finde anvendelse ved tilladelser, der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelser i undergrundslovens § 23 x, jf. lovforslagets § 1, nr. 4.

Derved sikres, at alle ansøgninger om tilladelser vedrørende virksomhed omfattet af undergrundsloven, jf. lovens § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, skal ledsages af en plan for afvikling af samtlige anlæg og installationer m.v., samt at der sikres indarbejdelse af hensyn vedrørende fjernelse af anlæg og installationer m.v.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1 og 4.

Til nr. 24

Det fremgår af undergrundslovens § 33, at der i tilladelser efter denne lov fastsættes nærmere bestemmelser om, hvorledes der ved tilladelsens udløb, opgivelse, bortfald eller tilbagekaldelse skal forholdes med anlæg, der er etableret af rettighedshaveren, samt om hvorledes der skal forholdes med anlæg, der forinden har udtjent deres formål.

Det følger af den foreslåede ændring af § 33, i undergrundslovens, at der efter ”denne lov” indsættes ”eller regler udstedt i medfør af § 23 x”.

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 33, vil medføre, at § 33, ligeledes vil finde anvendelse ved tilladelser, der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i undergrundslovens § 23 x, jf. lovforslagets § 1, nr. 4.

Derved sikres, at der kan fastsættes nærmere bestemmelser om, hvorledes der ved tilladelsens udløb, opgivelse, bortfald eller tilbagekaldelse skal forholdes med anlæg, der er etableret af rettighedshaveren, samt om hvorledes der skal forholdes med anlæg, der forinden har udtjent deres formål ved alle tilladelser vedrørende virksomhed omfattet af undergrundsloven, jf. lovens § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

UDKAST

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1 og 4.

Til nr. 25

Det fremgår af undergrundslovens § 34, stk. 2, at der i tilladelser efter denne lov kan fastsættes regler om fortrolighed med hensyn til de i stk. 1 nævnte indberetninger.

Bestemmelsen skal således ses i sammenhæng med § 34, stk. 1, hvorefter Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse og Energistyrelsen samler alle foreliggende oplysninger om Danmarks undergrund. Med henblik herpå skal prøver og andre oplysninger om undergrunden, der tilvejebringes under udøvelsen af virksomhed omfattet af denne lov, indsendes efter regler fastsat af klima-, energi- og forsyningsministeren.

Bestemmelsens stk. 2 giver mulighed for at beskytte de indkomne data en vis periode, idet disse dels kan have karakter af forretningshemmeligheder, dels have værdi for rettighedshavere i forbindelse med salg eller bytte.

Det følger af den foreslåede ændring af § 34, stk. 2, i undergrundsloven, at der efter "denne lov" indsættes "eller efter regler udstedt i medfør af § 23 x.

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 34, stk. 2, vil medføre, at bestemmelsen, ligeledes vil finde anvendelse ved tilladelser, der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i undergrundslovens § 23 x, jf. lovforslagets § 1, nr. 4.

Derved sikres det, at bestemmelsen finder anvendelse for alle tilladelser, der vedrører virksomhed omfattet af undergrundsloven, jf. lovens § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1 og 4.

Til nr. 26

Det fremgår af undergrundslovens § 35, at en rettighedshaver skal erstatte skader, der forvoldes ved den i henhold til tilladelse udøvede virksomhed, selv om skaden er hændelig.

UDKAST

Det fremgår endvidere af stk. 2, at såfremt skadeslidte ved forsæt eller grov uagtsomhed har medvirket til skaden, kan erstatningen nedsættes eller bortfalde.

Det følger af den foreslåede ændring af § 35, i undergrundslovens, at ”tilladelse” ændres til ”en tilladelse omfattet af denne lov eller regler udstedt i medfør af § 23 x”.

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 35, vil medføre, at § 35, stk. 1-2 finder anvendelse for alle tilladelser, der meddeles til virksomhed omfattet af undergrundsloven, jf. den foreslåede ændring af undergrundslovens § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1.

Til nr. 27

Det fremgår af undergrundslovens § 36, stk. 1, at klima-, energi- og forsyningsministeren i det nødvendige omfang kan tillade, at der iværksættes ekspropriation af fast ejendom med henblik på virksomhed efter denne lov.

Det fremgår endvidere af stk. 2, at ekspropriation i henhold til stk. 1 finder sted efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Af stk. 3 fremgår, at klima-, energi- og forsyningsministeren ved kortvarige undersøgelser med henblik på gennemførelse af de af loven omfattede foranstaltninger kan tillade, at disse gennemføres på fremmed ejendom, selv om det måtte medføre skade eller ulempe, mod fuld erstatning herfor. I mangel af enighed om erstatningens størrelse fastsættes den efter reglerne som nævnt i stk. 2.

Bestemmelsens stk. 3 gør det muligt at foretage visse, nødvendige tekniske undersøgelser i tilfælde, hvor arealafståelse eller varige rådighedsindskrænkninger ikke er fornødne, eksempelvis ved indhentelse af seismik.

Det følger af den foreslåede ændring af § 36, stk. 3, i undergrundsloven, at der efter ”de af loven” indsættes ”eller regler udstedt i medfør af § 23 x”.

UDKAST

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 36 stk. 3, vil medføre, at bestemmelsen finder anvendelse for alle tilladelser, der meddeles til virksomhed omfattet af undergrundsloven, jf. den foreslåede ændring af undergrundslovens § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1.

Til nr. 28

Det fremgår af undergrundslovens § 37, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan bemyndige Energistyrelsen og andre statslige myndigheder til at udøve beføjelser, der ved loven er tillagt klima-, energi- og forsyningsministeren.

Det følger af den foreslåede ændring af § 37, i undergrunden, at "loven" ændres til "denne lov eller regler udstedt i medfør af § 23 x".

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 37, vil medføre, at bestemmelsen finder anvendelse for alle tilladelser, der meddeles til virksomhed omfattet af undergrundsloven, jf. den foreslåede ændring af undergrundslovens § 1, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

Det forventes, at ministeren vil bemyndige Energistyrelsen til at meddele tilladelse til geologisk lagring af CO₂ med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, jf. den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i § 23 x, jf. lovforslagets § 1, nr. 4.

Der henvises til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til §1, nr. 1 og nr. 4.

Til nr. 29

Det fremgår af undergrundslovens § 37 a, stk. 1, at Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven.

UDKAST

Det fremgår endvidere af stk. 2 kan enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen klage over afgørelser truffet i medfør af denne lov.

Bestemmelsens stk. 2 sikrer at klageadgangen for enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen omfatter alle afgørelser truffet i medfør af loven og ikke kun miljømæssige afgørelser.

Af stk. 4 fremgår, at klagen skal være indgivet skriftligt til Energiklagenævnet inden 4 uger fra tidspunktet, hvor afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

37 a, stk. 5, at en tilladelse i henhold til §§ 10, 17, 23 d, 23 u og 28, hvor tilladelsen tillige er omfattet af § 28 a, § 28 b eller lov om vurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), ikke må udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Af undergrundslovens § 37 a, stk. 7 fremgår, at afgørelser truffet af Energi styrelsen eller anden statslig myndighed, som ministeren har henlagt sine beføjelser til, ikke kan indbringes for anden administrative myndighed end Energiklagenævnet.

Det følger af den foreslåede ændring af § 37 a, stk. 2, i undergrundsloven, at der efter ”denne lov” indsættes ”eller regler udstedt i medfør af § 23 x”.

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 37 a, stk. 2, vil medføre at bestemmelsen, ligeledes vil finde anvendelse for alle der har en væsentlig og individuel interesse i en afgørelse truffet efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i undergrundslovens § 23 x, jf. lovforslaget § 1, nr. 4.

Derved sikres, at alle der har en væsentlig og individuel interesse i en afgørelse truffet efter undergrundsloven eller regler udstedt i medfør af § 23 x, er klageberettigede for så vidt angår afgørelsen.

Ændringen af § 37 a, stk. 2, er en konsekvens af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i § 23 x, jf. lovforslagets specielle bemærkninger til § 1, nr. 4.

UDKAST

Den foreslåede ændring af § 37 a, stk. 2, skal desuden ses i sammenhæng med den foreslåede ændring af § 37 a, stk. 5, jf. lovforslaget § 1, nr. 31, og den gældende § 37 a, stk. 7, hvorefter afgørelser truffet af Energistyrelsen, som ministeren har henlagt sine beføjelser til ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed end Energiklagenævnet.

Det forventes, at ministeren vil bemyndige Energistyrelsen til at meddele tilladelse til geologisk lagring af CO₂ med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, jf. den foreslåede ændring af undergrundslovens § 37, jf. lovforslagets § 1, nr. 28.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 4, 28 og 31.

Til nr. 30

Det fremgår af undergrundslovens § 37 a, stk. 1, at Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven.

Det fremgår endvidere af undergrundslovens § 37 a, stk. 3, at lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når en afgørelse berører sådanne interesser, er klageberettigede, for så vidt angår de miljømæssige forhold i afgørelser i henhold til §§ 10, 17, 23 d, 23 u og 28, hvis afgørelserne tillige er omfattet af § 28 a, § 28 b eller lov om vurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Bestemmelsen i § 37 a, stk. 3, gennemfører dele af klage reglerne i Århuskonventionen af 25. juni 1998 om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvning på miljøområdet, i undergrundsloven.

Det fremgår derudover af undergrundslovens § 37 a, stk. 4, at klagen skal være indgivet skriftligt til Energiklagenævnet inden 4 uger fra tidspunktet, hvor afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

UDKAST

Af undergrundslovens § 37 a, stk. 5 fremgår, at en tilladelse i henhold til §§ 10, 17, 23 d, 23 u og 28, hvor tilladelsen tillige er omfattet af § 28 a, § 28 b eller lov om vurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), ikke må udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Det fremgår endvidere af undergrundslovens § 37 a, stk. 7, at afgørelser truffet af Energistyrelsen eller anden statslig myndighed, som ministeren har henlagt sine beføjelser til, ikke kan indbringes for anden administrative myndighed end Energiklagenævnet.

Det følger af den foreslåede ændring af § 37 a, stk. 3, i undergrundsloven, at ”og 28, hvis afgørelserne” ændres til ”, 28 eller tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, hvis afgørelserne eller tilladelsen”.

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 37 a, stk. 3., vil medføre, at bestemmelsen, ligeledes finder anvendelse ved tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, jf. lovforslagets specielle bemærkninger til § 1, nr. 4.

Derved sikres, at alle lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når en afgørelse berører sådanne interesser, er klageberettigede, for så vidt angår de miljømæssige forhold i afgørelser i henhold til §§ 10, 17, 23 d, 23 u, 28 eller tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, hvis afgørelserne eller tilladelsen til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer tillige er omfattet af undergrundslovens § 28 a, § 28 b eller lov om vurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Ændringen er en konsekvens af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i § 23 x, jf. lovforslagets specielle bemærkninger til § 1, nr. 4.

Den foreslåede ændring af § 37 a, stk. 3, skal desuden ses i sammenhæng med den foreslåede ændring af stk. 5, jf. lovforslaget § 1, nr. 31, og den gældende § 37 a, stk. 7, hvorefter afgørelser truffet af Energistyrelsen, som

UDKAST

ministeren har henlagt sine beføjelser til ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed end Energiklagenævnet.

Det forventes, at ministeren vil bemyndige Energistyrelsen til at meddele tilladelse til geologisk lagring af CO₂ med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, jf. den foreslåede ændring af undergrundslovens § 37, jf. lovforslagets § 1, nr. 28.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 4, 28 og 31.

Til nr. 31

Det fremgår af undergrundslovens § 37 a, stk. 1, at Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven.

Det fremgår endvidere af undergrundslovens § 37 a, stk. 5, at en tilladelse i henhold til §§ 10, 17, 23 d, 23 u og 28, hvor tilladelsen tillige er omfattet af § 28 a, § 28 b eller lov om vurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), ikke må udnyttes, før klagefristen er udløbet. Hensynet bag ved bestemmelsen er, at klageadgangen ikke skal virke illusorisk.

Af undergrundslovens § 37 a, stk. 6 fremgår, at klage over en tilladelse omfattet af stk. 5 ikke har opsættende virkning, medmindre Energiklagenævnet bestemmer andet.

Det følger af den foreslåede ændring af § 37, stk. 5, i undergrundsloven, at ”og 28” ændres til ”, 28 eller efter regler udstedt i medfør af § 23 x”.

Den foreslåede ændring vil medføre, at undergrundslovens § 37 a, stk. 5, ligeledes vil finde anvendelse ved tilladelser, der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelsen i § 23 x, jf. lovforslaget § 1, nr. 4.

Derved sikres, at hvor der er blevet klaget over tilladelsen i henhold til § 37 a, og hvor tilladelsen er omfattet af kravet om konsekvensvurdering eller miljøvurdering efter miljøvurderingsloven, må tilladelsen ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

UDKAST

Den foreslåede ændring vil tillige medføre, at § 37 a, stk. 6, vil finde anvendelse ved tilladelser, der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i § 23 x, jf. lovforslaget § 1, nr. 4.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 4.

Til § 2

Det foreslås i § 2, at loven skal træde i kraft den 1. juli 2022.

Sager, som verserer på tidspunktet for lovens ikrafttræden, følger det almindelige udgangspunkt, hvorefter der træffes afgørelse efter de regler, der er gældende på afgørelsestidspunktet. Dette indebærer, at loven finder anvendelse ved behandling af ansøgninger og klagesager, der er modtaget før lovens ikrafttræden, men som endnu ikke er færdigbehandlet.

Loven gælder ikke for Grønland og Færøerne, idet hovedloven ikke gælder for Grønland og Færøerne, jf. undergrundslovens § 43.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	<p style="text-align: center;">§ 1</p> <p>I lov om anvendelse af Danmarks undergrund, jf. lovbekendtgørelse nr. 1533 af 16. december 2019, som ændret ved § 8 i lov nr. 883 af 12. maj 2021, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 1. ---</p> <p><i>Stk. 2.</i> Loven finder anvendelse på</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) forundersøgelse, efterforskning og indvinding af råstoffer i undergrunden, som ikke har været undergivet privatøkonomisk udnyttelse her i landet før den 23. februar 1932, 2) anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding af råstoffer, 3) videnskabelige undersøgelser af undergrunden af betydning for den under nr. 1 og 2 nævnte virksomhed og 4) beredskab vedrørende tilstødende olie- og naturgasrørledningsanlæg, separationsfaciliteter og terminalanlæg for råolie til sikring af samfundets forsyning af kulbrinter. <p><i>Stk. 3.</i> ---</p> 	<p>1. I § 1, <i>stk. 2</i>, indsættes efter nr. 2 som nyt nummer:</p> <p>»3) lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer,«.</p> <p>Nr. 3-4 bliver herefter nr. 4-5.</p>
<p>§ 1 a. I denne lov forstås ved følgende:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Operatør: Den, som i henhold til en tilladelse omfattet af denne lov 	<p>2. I § 1 a, <i>nr. 1 og 3</i>, indsættes efter »omfattet af denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>

UDKAST

<p>udfører aktiviteter på vegne af rettighedshaveren eller sole risk-aktiviteter på vegne af nogle af deltagerne i en tilladelse.</p> <p>2) Havområdet: Dansk territorialfarvand, dansk eksklusiv økonomisk zone eller dansk kontinental-sokkel som defineret i De Forenede Nationers Havretskonvention.</p> <p>3) Rettighedshaver: Den eller dem, som deltager i en tilladelse omfattet af denne lov. En rettighedshaver kan bestå af en eller flere fysiske eller juridiske personer i forening, herunder bevillingshavere og bistandsydere.</p>	
<p>§ 2. De råstoffer, der er nævnt i § 1, tilhører den danske stat. Råstofferne kan kun udforskes og indvindes af andre efter tilladelse meddelt af klima-, energi- og forsyningsministeren²⁾ efter reglerne i denne lov. Virksomhed som nævnt i § 1, stk. 2, nr. 2 og 3, kan kun finde sted efter tilladelse meddelt af klima-, energi- og forsyningsministeren.</p>	<p>3. I § 2, <i>stk. 1, 3. pkt.</i>, ændres »2 og 3« til: »2-4«.</p>
	<p>4. Efter kapitel 6 a indsættes:</p> <p style="text-align: center;">»Kapitel 6 b <i>Geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer</i></p> <p>§ 23 x. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøv-</p>

UDKAST

	<p>ning af nye produkter og processer. Ministeren kan herunder fastsætte regler om følgende:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Hvilke områder der kan meddeles tilladelse i. 2) Ansøgning om tilladelse, herunder krav til oplysninger i ansøgning. 3) Meddelelse af tilladelse, herunder vilkår for tilladelsen. 4) Offentliggørelse af oplysninger om meddelte tilladelser, herunder projektbeskrivelse og om CO₂-lagringslokalitet. 5) Revurdering, ajourføring og tilbagekaldelse af tilladelse. <p><i>Stk. 2.</i> Før udstedelse af regler efter stk. 1, nr. 1, forelægger klima-, energi- og forsyningsministeren for et af Folketinget nedsat udvalg, hvilke områder der agtes at kunne meddeles tilladelse i.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om betaling af gebyr ved ansøgning om tilladelse efter regler udstedt i medfør af stk. 1.«.</p>
<p>§ 24. Klima-, energi- og forsyningsministeren meddeler tilladelse til videnskabelige undersøgelser af undergrunden som nævnt i § 1, stk. 2, nr. 3.</p>	<p>5. I § 24, ændres »§ 1, stk. 2, nr. 3« til: »§ 1, stk. 2, nr. 4«.</p>
<p>§ 24 a. Rettighedshaveren til en tilladelse omfattet af denne lov skal have fornøden teknisk og finansiell kapacitet og kunne forventes at ud-</p>	<p>6. I § 24 a, stk. 1, indsættes efter »omfattet af denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>

UDKAST

<p>øve virksomheden sådan, at samfundet har mest mulig indsigt i og gavn af denne.</p> <p><i>Stk. 2-3: ---</i></p>	
<p>§ 24 c. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan til enhver tid anmode rettighedshaveren til en tilladelse omfattet af denne lov om at dokumentere, at denne er i besiddelse af den fornødne tekniske og finansielle kapacitet til at kunne udføre de aktiviteter, der er omfattet af tilladelsen, jf. § 24 a.</p> <p><i>Stk. 2.</i></p>	<p>7. I § 24 c, stk. 1, indsættes efter »omfattet af denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>
<p>§ 24 d. Klima-, energi- og forsyningsministeren udpeger en operatør i forbindelse med meddelelse af tilladelser efter §§ 3, 5, 17, 23 eller 24. Alene operatører, der vurderes at besidde den nødvendige tekniske og finansielle kapacitet, kan udpeges som operatører. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte vilkår for udpegning. Klima-, energi- og forsyningsministeren hører tilsynsmyndigheden i henhold til offshore-sikkerhedsloven, inden der udpeges en operatør.</p> <p><i>Stk. 2-6: ---</i></p>	<p>8. I § 24 d, stk. 1, 1. pkt., ændres »eller 24« til: », 24 eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>
<p>§ 24 e. En rettighedshavers erstatningsansvar i henhold til tilladelser omfattet af denne lov skal være dækket af forsikring. Forsikringen skal give en rimelig dækning ud fra hensynet til risikoen ved virksomhedens udøvelse og præmieomkostningerne.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Klima-, energi- og forsyningsministeren kan stille krav om,</p>	<p>9. I § 24 e, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »omfattet af denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>

UDKAST

<p>at yderligere forsikringer tegnes. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan godkende, at der i stedet for forsikring stilles sikkerhed.</p> <p><i>Stk. 3.</i> En rettighedshaver til tilladelser omfattet af denne lov skal etablere en procedure til sikring af omgående og passende behandling af erstatningsansvar, herunder med hensyn til skadeserstatning for grænseoverskridende hændelser.</p> <p>...</p> <p><i>Stk. 6.</i> Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om forsikring af og sikkerhedsstillelse for den virksomhed, der er omfattet af tilladelsen, om procedurer og bekendtgørelse heraf og om meddelelse af oplysninger om gældende forsikringer til brug for ministerens tilsyn med virksomheden.</p>	<p>10. I <i>24 e, stk. 3</i>, indsættes efter »omfattet af denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p> <p>11. I § <i>24 e, stk. 6</i>, indsættes efter »tilladelser«: »meddelt efter denne lov eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>
<p>§ 24 f. I tilladelser omfattet af denne lov kan der fastsættes nærmere bestemmelser om, at rettighedshavere skal stille sikkerhed for opfyldelse af samtlige forpligtelser i henhold til tilladelsen. Sikkerheden kan kræves ændret eller suppleret med et varsel. Sikkerhedsstillelsen skal godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren, som kan fastsætte vilkår for godkendelsen.</p>	<p>12. I § <i>24 f, 1. pkt.</i>, indsættes efter »omfattet af denne lov«: » eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>
<p>§ 25. ---</p> <p><i>Stk. 3.</i> Klima-, energi- og forsyningsministeren kan pålægge rettighedshaveren at betale udgifterne ved myndighedernes sagsbehandling i medfør af denne lov, herunder offentliggørelsen i medfør af §</p>	<p>13. I § <i>25, stk. 3</i>, indsættes efter »denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>

<p>28 a, stk. 1, og kan fastsætte nærmere regler herom.</p>	
<p>§ 27. Tilsynsmyndighedens medarbejdere har, hvor der skønnes at være en nærliggende risiko for en u hensigtsmæssig anvendelse eller udnyttelse af undergrunden, uden retskendelse mod behørig legitimation adgang til alle dele af virksomheden.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Det kan i tilladelser efter denne lov bestemmes, at repræsentanter for tilsynet skal kunne overvære møder i rettighedshaverens besluttende organer og andre samarbejdsorganer, der oprettes i forbindelse med virksomhed, der er omfattet af tilladelsen. Tilsynet skal indkaldes med samme varsel og have samme materiale, herunder mødereferater, som de øvrige deltagere.</p>	<p>14. I § 27, <i>stk. 2, 1. pkt.</i>, indsættes efter »denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>
<p>§ 28 a. Tilladelser og godkendelser efter denne lov vedrørende projekter på havområdet, der i sig selv eller i forbindelse med andre projekter eller planer må antages at kunne påvirke udpegede internationale naturbeskyttelsesområder væsentligt, kan kun meddeles på baggrund af en vurdering af projektets virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne. Hvis klima-, energi- og forsyningsministeren anser det for nødvendigt, skal vurderingen af virkningerne på lokaliteten indgå i det materiale, der gøres til genstand for høring af offentlighed, myndigheder og organisationer.</p>	<p>15. I § 28 a, <i>stk. 1, 1. pkt.</i> og <i>stk. 3</i>, indsættes efter »efter denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>

<p><i>Stk. 2.</i> I forbindelse med ansøgninger og vurderinger omfattet af stk. 1 skal ansøgeren meddele alle oplysninger, som er nødvendige for behandlingen af ansøgningen eller vurderingen. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan til brug for behandlingen pålægge ansøgeren at indsende oplysninger om eller foretage undersøgelser af nærmere bestemte forhold.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Tilladelser eller godkendelser efter denne lov kan kun gives, såfremt</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) projektet ikke skader et internationalt naturbeskyttelsesområdes integritet eller 2) væsentlige samfundsinteresser, herunder af social eller økonomisk art, gør det bydende nødvendigt at gennemføre projektet, fordi der ikke findes nogen alternativ løsning, jf. dog stk. 4. <p><i>Stk. 4-6:</i> ---</p>	
<p>§ 29. En tilladelse kan hverken direkte eller indirekte overdrages til andre, medmindre klima-, energi- og forsyningsministeren tillader overdragelsen og godkender vilkårene for denne.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Klima-, energi- og forsyningsministeren kan alene godkende overdragelser som nævnt i stk. 1, hvis rettighedshaveren også efter overdragelsen skønnes at have den fornødne tekniske og finansielle kapacitet og kan forventes at udøve virksomhed sådan, at samfundet har mest mulig indsigt i og gavn af denne. Ministeren kan stille</p>	<p>16. I § 29, <i>stk. 1</i>, indsættes efter »En tilladelse«: »i henhold til denne lov eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>

UDKAST

<p>vilkår for godkendelse af overdragelser.</p> <p><i>Stk. 3.</i> En tilladelse i henhold til denne lov er undtaget fra retsfulgning.</p>	<p>17. I § 29, <i>stk. 3</i>, indsættes efter »denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>
<p>§ 29 a. Den, der helt eller delvis, direkte eller indirekte overdrager en tilladelse til efterforskning og indvinding af råstoffer, herunder kulbrinter, en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg eller en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding, er subsidiært økonomisk ansvarlig over for de øvrige deltagere med andel i tilladelsen, for så vidt angår udgifter til afvikling af anlæg, herunder afvikling af påbegyndte anlæg m.v., jf. § 32 a, som eksisterer på tidspunktet for overdragelsen. Overdrager efter 1. pkt. er subsidiært økonomisk ansvarlig over for staten, hvis de udgifter, der er nævnt i 1. pkt., ikke dækkes af en anden deltager i tilladelsen.</p> <p>...</p> <p><i>Stk. 5.</i> Det er en forudsætning for godkendelse efter § 29 af en hel eller delvis overdragelse af en tilladelse til efterforskning og indvinding af råstoffer, herunder kulbrinter, en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg eller en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding, at overdrager har afgivet en erklæring om subsidiært ansvar, jf. stk. 1-4, over for de deltagere, som</p>	<p>18. I § 29 a, <i>stk. 1</i>, ændres »eller en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding« til: », en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding eller en tilladelse til lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer«.</p> <p>19. I § 29 a, <i>stk. 5</i>, ændres »eller en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding« til: », en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding, eller en tilladelse til lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer,«.</p>

UDKAST

<p>til enhver tid udgør rettighedshaveren til tilladelsen, og over for staten.</p> <p><i>Stk. 6-7: ---</i></p>	
<p>§ 30. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan helt eller delvis tilbagekalde en tilladelse efter denne lov</p> <p>1) såfremt de i denne lov eller de i medfør af loven fastsatte bestemmelser, vilkår eller påbud ikke overholdes,</p> <p>2) såfremt der i en ansøgning om tilladelse er givet urigtige eller vildledende oplysninger,</p> <p>3) såfremt rettighedshaveren tages under rekonstruktionsbehandling eller erklæres konkurs.</p> <p><i>Stk. 2.---</i></p>	<p>20. I § 30, <i>stk. 1</i>, indsættes efter »denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>
<p>§ 31. Det kan i en tilladelse fastsættes, at tvist mellem klima-, energi- og forsyningsministeren og rettighedshaveren om, hvorvidt de i en tilladelse fastsatte vilkår er opfyldt, skal indbringes for en voldgiftsret, hvis afgørelse er endelig.</p>	<p>21. I § 31, indsættes efter »en tilladelse«: »omfattet af denne lov eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>
<p>§ 32. Det skal i en tilladelse fastsættes, i hvilket omfang rettighedshaverens forpligtelser består efter udløb, opgivelse, bortfald eller tilbagekaldelse af en tilladelse. Det kan endvidere bestemmes, at klima-, energi- og forsyningsministeren, hvis en arbejdsforpligtelse eller andre forpligtelser ikke er opfyldt, kan kræve, at rettighedshaveren helt eller delvis indbetaler det beløb, som opfyldelsen af forpligtelserne ville have kostet.</p>	<p>22. I § 32, <i>1. pkt.</i>, indsættes efter »en tilladelse«: »omfattet af denne lov eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>
<p>§ 32 a. Ansøgning om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10, 17, 23</p>	<p>23. I § 32 a, <i>stk. 1</i>, ændres »23 eller 28« til: »23, 28 eller regler udstedt</p>

UDKAST

<p>eller 28 skal ledsages af en plan for afvikling af samtlige anlæg og installationer m.v. omfattet af ansøgningen og alle eventuelt tidligere godkendte anlæg og installationer m.v. i forbindelse med den tilladelse omfattet af denne lov, som ansøgningen vedrører.</p> <p><i>Stk. 2-7.---</i></p>	<p>i medfør af § 23 x« og efter »omfattet af denne lov« indsættes: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>
<p>§ 33. I tilladelser efter denne lov fastsættes der nærmere bestemmelser om, hvorledes der ved tilladelsens udløb, opgivelse, bortfald eller tilbagekaldelse skal forholdes med anlæg, der er etableret af rettighedshaveren, samt om hvorledes der skal forholdes med anlæg, der forinden har udtjent deres formål.</p>	<p>24. I § 33, indsættes efter »denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>
<p>§ 34. Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse og Energistyrelsen samler alle foreliggende oplysninger om Danmarks undergrund. Med henblik herpå skal prøver og andre oplysninger om undergrunden, der tilvejebringes under udøvelsen af virksomhed omfattet af denne lov, indsendes efter regler fastsat af klima-, energi- og forsyningsministeren.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Der kan i tilladelser efter denne lov fastsættes regler om fortrolighed med hensyn til de i stk. 1 nævnte indberetninger.</p>	<p>25. I § 34, <i>stk. 2</i>, indsættes efter »denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>
<p>§ 35. En rettighedshaver skal erstatte skader, der forvoldes ved den i henhold til tilladelse udøvede virksomhed, selv om skaden er hændelig.</p> <p><i>Stk. 2.</i></p>	<p>26. I § 35, ændres »tilladelse« til: »en tilladelse omfattet af denne lov eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>

UDKAST

<p>§ 36. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan i det nødvendige omfang tillade, at der iværksættes ekspropriation af fast ejendom med henblik på virksomhed efter denne lov.</p> <p>...</p> <p><i>Stk. 3.</i> Ved kortvarige undersøgelser med henblik på gennemførelse af de af loven omfattede foranstaltninger kan klima-, energi- og forsyningsministeren tillade, at disse gennemføres på fremmed ejendom, selv om det måtte medføre skade eller ulempe, mod fuld erstatning herfor. I mangel af enighed om erstatningens størrelse fastsættes den efter reglerne som nævnt i stk. 2.</p>	<p>27. I § 36, <i>stk. 3</i>, indsættes efter »de af loven«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>
<p>§ 37. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan bemyndige Energistyrelsen og andre statslige myndigheder til at udøve beføjelser, der ved loven er tillagt klima-, energi- og forsyningsministeren.</p>	<p>28. I § 37 ændres »loven« til: »denne lov eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p>
<p>§ 37 a. Energiklagenævnet³⁾ behandler klager over afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage over afgørelser truffet i medfør af denne lov.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Endvidere er lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager</p>	<p>29. I § 37 a, <i>stk. 2</i>, indsættes efter »denne lov«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.</p> <p>30. I § 37 a, <i>stk. 3</i>, ændres »og 28, hvis afgørelserne« til: », 28 eller tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik</p>

UDKAST

væsentlige rekreative interesser, når en afgørelse berører sådanne interesser, klageberettigede, for så vidt angår de miljømæssige forhold i afgørelser i henhold til §§ 10, 17, 23 d, 23 u og 28, hvis afgørelserne tillige er omfattet af § 28 a, § 28 b eller lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Disse foreninger eller organisationer fremsender senest samtidig med klagen deres vedtægter til Energiklagenævnet som dokumentation for, at de er lokale eller landsdækkende, og at deres formål opfylder de angivne krav.

Stk. 4. Klagen skal være indgivet skriftligt til Energiklagenævnet inden 4 uger fra tidspunktet, hvor afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Stk. 5. En tilladelse i henhold til §§ 10, 17, 23 d, 23 u og 28, hvor tilladelsen tillige er omfattet af § 28 a, § 28 b eller lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Stk. 6-7.---

på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, hvis afgørelserne eller tilladelsen«.

31. I § 37 a, stk. 5, ændres »og 28« til: », 28 eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.